

Correlliansk Wicca

*-En analyse av et nyreligiøst trossamfunn
i vekst-*

Av: Monica Frankrig Johansen

Masteroppgave i Religionshistorie
Institutt for kulturstudier og orientalske språk

UNIVERSITETET I OSLO

Våren 2015

Sammendrag

Correlliansk wicca er en tradisjon innenfor wicca som baserer sin praksis på læren til High-Correll familien. Den correllianske wicca- tradisjonen ble grunnlagt av Caroline High-Correll. Correllianere anser seg selv for å være åpne for mange ulike livssyn og praksiser. De tror at det guddommelige kommer innenfra oss selv, og at religion eksisterer for å hjelpe oss til å finne det guddommelige i hver av oss, og ikke for å forsøke å erstatte denne guddommeligheten. Correllianere mener at alle paganistiske religioner har «rett», og søker å samarbeide med alle paganistiske trossamfunn og foreninger. Tidligere kalte correllianere sin religion for *Nativist Wicca*, og det formelle navnet på tradisjonen i dag er *Correllian Nativist Wicca*, selv om det gjerne bare omtales som *correllian* i det daglige (Lewis- Highcorrell a. 2008: 7). Derfor vil også jeg i denne oppgave betegne tradisjonen som correlliansk wicca eller som correlliansk, som er den norske oversettelsen av navnet jeg har valgt å bruke, og har laget selv. Denne tradisjonen startet som en familietradisjon, men har vokst til en paganistisk (eller: neopaganistisk) religion av betydelig størrelse. Det samme gjelder mange andre paganistiske religioner i vår samtid. Tankene bak denne oppgaven er å se en nyreligiøs og paganistisk retning, correlliansk wicca, som et eksempel på den rolle nyreligiøsiteten spiller i dagens samfunn, og prøve å se på hva som kan være årsaker til at mange lignende religioner har fått en vekst de siste tiår. Jeg søker også å vise at paganistiske religioner er å finne blant oss i dag, spesielt gjelder dette vestlige land, og deres eksistens er tilsynelatende kommet for å bli, og deres tilhengere synes å bli stadig flere. Sett i et sosiologisk perspektiv er nettopp det å kjenne til mennesker i samfunnet, og kjenne til samfunnet i mennesket en nødvendighet.

Forord

Jeg vil først og fremst takke Rev. Louise Prendergast Halvorsen som har stilt opp til samtaler om correlliansk wicca med positivitet og samarbeidsvilje. Hun har tilført oppgaven noen nye detaljer og eksempler, og det har vært veldig interessant og lærerikt å snakke med henne.

Stor takk til min veileder Otto Krogseth. Det betydde mye at du fra første stund hadde tro på min ide, selv når jeg selv var i tvil om jeg kunne klare dette. Du forstod at det kunne bli mye for meg å klare en master med tanke på avstander og familieansvar, men utfordret meg til ikke å gi opp.

Jeg vil også takke min familie for god moralsk støtte. Spesielt må jeg takke min snille, veslevoksne og tålmodige datter Frøya som nå er 6 år. Hennes pappa har også vært en viktig støttespiller på mine lese- og skrive dager. Min kjære Lars- Petter har også vært en motivator og støttespiller når jeg trengte det.

Og ikke minst: en veldig stor takk til Angelina, min kjære søster, medstudent og motivator, som alltid hadde gode råd på lur.

Og til slutt: Alle mine venner og min familie, takk for den støtte og tålmodighet dere har vist gjennom denne skriveprosessen.

Harstad, Våren 2015

Monica Frankrig Johansen

Innholdsfortegnelse:

KAPITTEL 1: Innledning

1.1. Tema og Problemstilling.....	1
1.2 Teori og Metode.....	4
1.3. Oppgavens oppbygging.....	8

KAPITTEL 2: Nyreligiøsitet og paganisme

2.1. Sekularisering og resakralisering.....	10
2.2. Nyreligiøsitet.....	12
2.3. Paganisme.....	15
2.4. Wicca.....	17

KAPITTEL 3: Correlliansk wicca

3.1. Forskerens rolle.....	21
3.2. Correlliansk wicca.....	24
3.3. Hekseskolen.....	29
3.4. Ritualer og høytider.....	50

KAPITTEL 4: Drøftelse

4.1. Drøftelse.....	61
4.2. De tre veier.....	67

KAPITTEL 5: Avslutning

5.1. Avslutning.....	78
----------------------	----

Litteraturliste.....	83
-----------------------------	-----------

1. Innledning

Dette første kapittel er en innledning til de følgende kapitler. Her vil oppgavens tema, problemstilling og oppbygging presenteres. I tillegg presenteres metoder og teorier som senere i oppgaven vil bli anvendt og drøftet.

1.1. Tema og problemstilling

Denne masteroppgaven er en analyse av en type samtidsreligion som er i vekst: paganisme. Fokuset er på en valgt retning innenfor wicca, og på dens lære. Den valgte retning er correlliansk wicca, og noe av det som gjør denne retningen til et naturlig valg er den åpenhet de har vist utover til det øvrige samfunnet. En del av denne åpenheten er den hekseskolen som de driver. Den er både nettbasert og basert på undervisning i enkelte heksesirkler. Det er gitt ut lærebøker til denne heksekolen, tre ganske omfattende og detaljerte lærebøker; Witch school 1, 2 og 3. Jeg har også hatt mange samtaler med en yppersteprestinne innenfor retningen, som har klargjort temaer og kommet med konkrete eksempler fra egen praksis. Det er disse bøkene jeg i hovedsak tar utgangspunkt i når jeg har prøvd å forstå hva det innebærer å være correllianer. Med utgangspunkt i dette materialet har jeg forsøkt å se på hva som kjennetegner læren til correllianere. For å sette den correllianske lære inn en kontekst, prøver jeg å se på correlliansk wicca som en del av wicca, og som en representant for moderne paganisme. Til slutt vil jeg vise hvordan correlliansk wicca kan være et eksempel på et tidstypisk nyreligiøst uttrykk.

Min analyse er en presentasjon av noen av de viktigste normative deler av den correllianske tradisjon. En religions lære er et uttrykk for det vi kaller normativ religion, den som de religiøse ledere eller andre makthavende institusjoner har bekreftet som retningsgivende. Bildet av en normativ religion svarer sjelden helt til hvordan folk flest utøver religionen. Folkelig religion er preget av variasjon, og lar seg lettere påvirke av andre tradisjoner. Den er ofte mer opptatt av religionen slik den utfolder seg i hverdagslivet. Correllianere er intet unntak. De lever sine religiøse liv i svært ulik grad av utfoldelse. Men å forstå deres lære kan hjelpe med å forstå religionens rolle også i hverdagslivet. I dette tilfelle, så kan det være nyttig å se på den normative læren, da det er den som presenteres ut til samfunnet. Noe ved

deres lære og presentasjon utover til det øvrige samfunnet kan ha virket forlokkende på mennesker, og kan slik ha bidratt til en vekst i antall tilhengere.

Å studere nyreligiøsitet er en viktig del av religionsforskningen i dag. Paul Heelas oppgir tre grunner til at det er så viktig. For det første representerer nyreligiøsiteten sentrale trekk ved moderniteten, og kan slik fortelle oss noe om det samfunnet vi lever i. Dette er en av årsakene til at mitt valg av tema er å finne innenfor det nyreligiøse felt. En voksende nyreligiøs retning er tydeligvis tiltrekkende for mange mennesker i vår moderne verden. Hvorfor? For det andre er det et nyttig fokus for nettopp religionsstudier, fordi det på dette felt er med på å utfordre noen etablerte teorier og årsaker. For eksempel står vekst av en nyreligiøs retning i en kontrast til de klassiske sekulariseringsteorier. For det tredje hevder mange nyreligiøse retninger å kunne tilby visdom. Ved å studere nettopp den visdom som deles gjennom en hekseskole, så håper jeg å kunne redegjøre for hva slags type visdom en del av det nyreligiøse felt hevder å kunne tilby.

Videre årsak til valg av tema for oppgaven ligger i ønsket om å vise omverden den økende rolle paganistiske religioner synes å være i ferd med å få. Det som startet som en familietradisjon hos familien High- Correll er i dag en religion vi kan finne representert i store deler av verden. Meg bekjent har det ikke vært noen interesse for akademisk forskning på correlliansk wicca i det hele tatt. I mine søk har jeg ikke funnet correlliansk wicca nevnt en eneste gang, annet i deres egne publikasjoner. Som andre former for samtidsreligion blir den, etter mitt inntrykk, ofte nedprioritert, og kanskje sett på som et avvik fra de klassiske fem verdensreligioner. Nyreligiøsiteten, og paganisme, er fenomen som i stadig økende grad er blitt en integrert del av det internasjonale religionsbilde, spesielt i vestlige land. Derfor er en dybdeanalyse av en konkret religiøs retning innenfor paganisme, som øyensynlig er kommet for å bli, et relevant bidrag til forskningen om paganisme og nyreligiøsitet. Jeg anser det som en nødvendighet at fremstillinger av paganistiske retninger blir mer nyansert, og håper at flere mennesker på sikt vil kjenne bedre til at der finnes mange ulike retninger innenfor paganisme, som det også gjør innenfor andre religioner. Jeg kan bare håpe at dette er et lite slikt bidrag. Andre har også bidratt til dybdekjenning til enkelte paganistiske retninger, som for eksempel

Jone Salomonsens arbeid med å gjøre kjent «The Reclaiming Witches» i San Francisco. Jeg håper flere vil komme med slike bidrag til forskningen.

Det er i denne oppgave lagt vekt på det de som innvies læres, deres lærebøker. Dette er selvfølgelig ikke gjort uten å kjenne til at de aller fleste correllianere utøver sin religion i ulike grader av innlevelse og engasjement, som i de fleste religiøse retninger. I paganistiske religioner er praksisen ofte enda friere enn innenfor mange andre religiøse retninger. Derfor er det å forsøke å analysere eller kartlegge på helt konkret vis hvordan en paganistisk religion leves og utøves, svært vanskelig. Det man trolig hadde sittet igjen med, er like mange eksempler på hvordan leve som paganist, som undersøkelser man hadde gjort. I denne oppgave, hvor fokuset er på den normative del av religionen, har jeg også forsøkt å bruke noen få eksempler på utøvelse. Disse eksempler er i all hovedsak blitt presentert for meg av yppersteprestinne Senga Louise Prendergast (nå endret til Halvorsen). Hun har levd nesten hele sitt voksne liv som correlliansk wiccaner, og satset tidlig på å utvikle sine evner og sine kunnskaper innenfor den correllianske retning. I følge Donald Lewis- Highcorrell, den øverste leder innfor retningen og forfatter av lærebøkene i heksekolen, skal enhver som har fulgt deres lære opp til et slikt nivå kunne uttale seg på vegne av correlliansk wicca. Jeg har gjennom mange samtaler med henne fått det jeg vil hevde er et godt innblikk i hennes religiøse historie, liv og praksis. Jeg har i denne oppgave valgt ikke å bruke hennes forklaringer og meddelelser som eneste kilde andre steder i teksten enn der jeg oppgir at det er brukt som et eksempel. Har jeg funnet andre kilder som sier det samme som hun har tydeliggjort eller forklart for meg, så har jeg oppgitt henne som kilde i tillegg til andre kilder.

1

¹Gud med stor forbokstav er i denne oppgave ment å bety den ene store Gud for correllianere, som alle de andre guder bare er noen slags billedlige metaforer for, og som bare representerer sider ved den ene store Gud. Tilsvarende er Gudinnen med stor forbokstav, ment å bety den store ene Gudinne for correllianere, som alle de andre gudinner er billedlige metaforer for, og som likeledes bare representerer sider ved den ene store Gudinnen.

Problemstilling

Overordnet problemstilling for prosjektet har vært:

På hvilken måte er den correllianske wicca en tidstypisk representant for nyreligiøsitet?

For å finne svar på dette, har jeg hatt fire delspørsmål: 1) Hvorfor og hvordan har denne correllianske wicca, på lik linje med mange andre nyreligiøse retninger, hatt en vekst av tilhengere? 2) Hva karakteriserer den correllianske wicca? 3) Hva lærer correllianske hekser gjennom hekseskolen? 4) Hvilke høytider har de, og hvilke ritualer har de i forbindelse med disse høytidene?

1.2. Teori og metode

Teori

Det er mange teoretiske utfordringer knyttet til å skrive en oppgave innenfor det nyreligiøse feltet. Den første aktuelle utfordringen er å sette mitt eget materiale inn i en kulturell kontekst. Det er skrevet svært mye om fremveksten av nyreligiøse retninger, og mulige perspektiver er mange. Et valg av perspektiver har vært nødvendig. Teorier om hva som karakteriserer en nyreligiøs religion synes å være nødvendig. En overordnet hovedteori som jeg vil komme nærmere tilbake til i nest siste kapittel er professor i religionshistorie Otto Krogseths inndeling av det nyreligiøse felt. Han fokuserer på at mennesket har en medfødt mangel som religion kan bidra til å bøte på. Han har forsøkt å lage en veiledning for å hjelpe oss i vår tids mange forvirrende og tilsynelatende motstridende tendenser, hvor han trekker frem tre typiske veier det postmoderne mennesket velger for å bøte på sin mangeltilstand. Veien innover peker på den introverte reisen til selvrealisering som de nyreligiøse bevegelser vektlegger, blant annet gjennom teknikker som yoga og meditasjon. Veien utover, som er økoreligiøsitet og forestillingen om tilhørighet og enhet med den større jordiske organismen, som for eksempel moder jord. Veien bakover peker på retradisjonalisering og vektlegning av det gamle og fornektelsen av det moderne.

Krogseth peker videre på at i senmoderniteten trekker utviklingen i flere retninger på en gang, og i større hastighet enn tidligere. Sekulariseringen, differensieringen og fragmenteringen som preget moderniteten foregår ennå, og i en raskere takt enn tidligere, men man får også motreaksjoner i form av resakralisering og retradisjonalisering, og disse motstridende tendensene foregår parallelt snarere enn å avløse hverandre (religioner.no).

Andre teorier om hva som er typisk for det nyreligiøse presenteres også kort under kapitlet om nyreligiøsitet, for å vise at der finnes et mangfold i teorier, tilsvarende mangfoldet innen nyreligiøsiteten.

For å sette det hele inn i en samtidskontekst vil jeg også redegjøre kort for noen sekulariseringsteorier, teorier som mener at religion er i ferd med å dø ut, eller som mener at religion i dag er i endring. Disse teorier står i en fin kontrast til en analyse av en religiøs retning i vekst, som er en motsatt utvikling av hva sekulariseringsteoriene hevder. Disse teoriene kommer jeg nærmere tilbake til i kapitlet om nyreligiøsitet.

Metode

Kvalitativ metode er en metode for generering av kunnskap hvor man undersøker hvilken mening hendelser og erfaringer har for de som opplever dem, og hvordan de kan fortolkes eller forstås også av andre. Heller enn å undersøke et stort antall forekomster ved bruk av statistikk (som ved kvantitativ metode) vil kvalitativ metode typisk bli brukt på noen få forekomster. Innsamlingen av informasjon i kvalitativ metode foregår oftest ved (deltagende) observasjon, intervjuer eller ved tekstanalyse, og innenfor disse metodene så finner vi også sammenligning brukt i ulik grad. Utvalget som undersøkes gjøres ofte for å vise eksempler, og ikke som representativt for noe eget. I denne oppgave er correlliansk wicca brukt som et eksempel på en retning innenfor både feltet paganisme og feltet nyreligiøsitet. De kvalitative metoder tillater en viss fleksibilitet, og den analytiske fortolkning er i stor grad formet av forskeren som står bak arbeidet (Riis 2011: 232, 236). I denne oppgave er jeg forskeren, og jeg vil komme nærmere tilbake til min rolle som forsker i tredje kapittel.

Hermeneutikk betyr å fortolke en tekst (eller budskap formidlet på annet vis). Utfordringer innen hermeneutisk metode angår hvordan en tekst oppfattes og oppleves av den som tolker teksten. Vi leser med ulike fordommer. Som Flood skrev: «*a person trying to understand a text is prepared for it to tell him something*» (Flood 2005: 86).

Teksttolkningen i denne oppgave, er hovedsakelig undertegnede tolkninger av hekseskolens lærebøker. De har vært en viktig kilde på grunn av at de er omfattende og tar for seg alle områder innen correlliansk wicca. Bøkene utgjør ca. 1000 sider med veldig detaljerte beskrivelser. Jeg har forstått at bøkene er ment som veiledende for correllianere, og at det sannsynligvis er ingen av tilhengerne som følger alt som er beskrevet i heksekolens lærebøker. Det har derfor vært vanskelig å velge hvilke deler av bøkene som jeg burde vektlegge. Sentralt i correlliansk wicca er nettopp denne hekseskolen, så en kort presentasjon av hekseskolen og alle dens leksjoner har jeg sett på som nyttig å ta med. Denne presentasjonen er å finne i kapittelet om correlliansk wicca.

En tekst kan tolkes forskjellig av ulike forskere, og derfor blir tolkningen ikke verdinøytral. Vi har alle ulike tolkningsevner, interesser og personlige motiver, og det er i en slags «samtale» mellom leser og tekst at en fortolket mening dannes. Det kan derfor være vanskelig å slå fast hva som er den mest pålitelige tolkning av en tekst. Dette peker på utfordringene vi finner innen hermeneutisk metode, og det kan synes som at det ikke finnes noen nøyaktig målestokk for hvordan avgjøre hvilke teksttolkninger som er mest «riktig» (Flood 1999: 80-84, 86). Disse utfordringene har også vært sentrale i skrivingen av denne oppgaven. Når de eneste litterære kilder om correlliansk wicca som finnes, er forfattet av noen som tilhører tradisjonen, så har det noen ganger vært vanskelig å velge måte å tolke teksten på. Å velge å vektlegge noen deler ved en religion mer enn andre deler er også en type for tolkning. Jeg har, som sagt, vektlagt hekseskolen, men også correllianeres høytider. Dette valget er tatt fordi jeg mener at høytidene og hva de betyr kan presenteres på en måte som rettfærdiggjør denne delen av deres religion. På den andre side, så har jeg valgt ikke å gå inn i dybden på deres ritualer, eller på hvordan de konkret jobber med magi. Årsaken til at tolkningen tok denne vendingen,

var at deres ritualer er utpreget personlige og utøves på like mange vis som det finnes utøvere. Jeg har skrevet litt om ritualer i delen om årshjulet. De beskrivelsene av ritualer som finnes der er ment å være eksempler på hvordan correllianske ritualer kan utføres.

Noe som også er viktig innen hermeneutikken, og som også kan bidra til utfordringer, er å se helheten som noe annet, og som mer, enn summen av delene. En del av teksten kan bare forstås i sammenheng med resten av teksten. Helheten innen ulike metodiske tolkningstradisjoner kan også inneholde forfatterens liv og virksomhet. Forfatterens intensjon med verket blir en del av helheten. For å kunne tolke må man forstå, og for å forstå må man være i stand til å se sammenhenger (1999: 81, 83- 86, 146 og Gilhus 2006: 89- 90). Dette er et viktig punkt å ta stilling til i denne sammenheng, da hekseskolens lærebøker er skrevet av lederen for hele den correllianske tradisjonen. Rev. Don Lewis- Highcorrell er vokst opp som correllianer, og er valgt som leder for tradisjonen på livstid. Hans litteratur er helt klart preget av å være på innsiden av den religionen jeg analyserer. Jeg står på utsiden. Det har ført til noen vanskeligheter. Det finnes, som sagt, ingen kjent tidligere forskning på akkurat denne religionen, og det har sannsynligvis ført til at min analyse til tider kan være farget av kun å ha innhentet kunnskap om religionen fra tilhengere av religionen. På den andre siden så kan analysen min ha blitt farget av at jeg til tider har følt meg litt for kritisk til at informasjonen som presenteres er fra innsiden, og dermed gjerne presenteres som sannheter. Jeg har lest en del om paganisme og wicca før jeg bega meg ut på disse lærebøkene for hekser, nettopp for å forsøke å forstå bedre og for lettere å se sammenhenger. Dette har også vært til hjelp der en komparasjon har kunnet bidra til å eksemplifisere eller klargjøre deler om den correllianske tradisjonen. For eksempel har jeg tatt med et lite kapittel om paganisme og et lite kapittel om wicca, for blant annet å kunne vise hva som er likt med andre tradisjoner og hva som er særeget correlliansk.

Sammenligning regnes ikke egentlig som en egen metode i religionsforskning, men blir ofte en strategi innbakt i veldig mange av de metoder som brukes, og det er således viktig å forstå utfordringene som følger ved bruk av sammenligning innenfor en religionsvitenskapelig metode.

Professor Michael Stausberg hadde et viktig poeng: «*Til og med når man påstår at noe ikke kan sammenlignes, forutsetter det rent logisk en sammenligning*» (Stausberg 2006: 34). I denne master har sammenligning ikke blitt brukt i utbredt grad, men jeg har noen steder i oppgaven sammenlignet correlliansk wicca med andre wicca- retninger, andre paganistiske retninger og med andre nyreligiøse retninger. Jeg har derfor innhentet, og tatt med den informasjon som jeg mener er nødvendig for å vise frem det sammenligningsgrunnlaget som underveis har blitt brukt. Dette grunnlaget er å finne i kapittel to.

1.3. Oppgavens oppbygging

Oppgaven består totalt av fem hovedkapitler. Dette kapittel presenterer oppgavens temaer, oppbygging, problemstilling og presenterer kort noen av de viktigste teorier og metoder som har blitt anvendt i oppgaven. Her finner vi også en redegjørelse for den manglende tidligere forskning på temaet.

Etter dette innledende kapittel følger et kapittel om nyreligiøsitet og paganisme, både forklaringer på hva som menes med begrepene og noen teorier knyttet til spesielt nyreligiøsitet. Dette kapittel er tatt med for å sette empirien om den correllianske wicca inn i en historisk sammenheng og inn i enn samtidskontekst. Å kjenne til nyreligiøsitet og paganisme som en del av nyreligiøsiteten er vesentlig for å forstå hvordan den correllianske religion arter seg.

Kapittel tre omhandler correlliansk wicca, og her legges hovedvekten av det empiriske materialet. Kapittelet starter med en refleksjon over problemer en forsker som bruker kvalitative metoder kan oppleve i møte med nye samfunn og informanter fra nye samfunn. Dette er gjort for å forsøke å forklare mitt eget ståsted i møte med correlliansk wicca. I dette kapittelet blir en videre godt kjent med den correllianske tradisjonens bakgrunn og oppbygging. Hekseskolens elementer og årshjulet beskrives detaljert nok til å få et dybdeinnblikk i correlliansk wiccas lære og tro.

I kapittel fire foretas en drøfting av nyreligiøsitetens rolle i samfunnet, og noen teorier blir nærmere presentert. Ulike perspektiver trekkes inn som forklaringsmodeller på fenomenet nyreligiøsitet og nyreligiøsitetens vekst i moderne tid. Hva er det med, spesielt det vestlige, samfunnet som gjør at fenomener som correlliansk wicca har fått en slik grobunn i kulturen? Hovedteorien som er valgt for å vise den correllianske tradisjon som tidstypisk, er Otto Krogseths teorier om veien bakover, veien innad og veien utad. En del av kapittel fire er brukt til å forklare correlliansk wicca sett i forhold til Krogseths typologi. Siste kapittel i denne oppgave er en avslutning som oppsummerer noen av de viktigste deler av denne oppgave.

2. Nyreligiøsitet og paganisme

I forrige kapittel nevnte jeg at jeg ville komme tilbake til sekularisering som fenomen. De klassiske sekulariseringsteoriene står i kontrast til den oppblomstring av religiøs tro og resakralisering som har funnet sted i vestlige land de siste tiår. Jeg vil derfor starte dette kapittel med å se nærmere på fenomenet før jeg går nærmere inn på hva som menes med nyreligiøsitet og paganisme, og noen teorier knyttet til nyreligiøsitet.

2.1. Sekularisering og resakralisering

«Religionen ville dø ut etter hvert som opplysning og vitenskap fikk sterkere fotfeste i samfunnet» (Gilhus og Mikaelsson 2005: 21). Dette sitatet oppsummerer kort hovedinnholdet i de klassiske sekulariseringsteorier. Karl Marx hevdet at religion var irrasjonelt tankegods som forhindret arbeiderklassen i å gjennomskue den klassebestemte undertrykkelsen i samfunnet, derav slagordet: religion er som «opium til folket». Psykoanalysens far, Sigmund Freud, så på religion som en illusjon og en kollektiv nevrose, som vanskelig lot seg kombinere med en rasjonell, moden livsholdning. Disse, og mange flere tenkere etter dem, så på sekularisering som en naturlig og selvfølgelig konsekvens av modernisering (2005: 21-22).

Sekulariseringsteorier har spilt en stor rolle innenfor religionssosiologien, der den forbindes med klassikere som Emile Durkheim og Max Weber. Weber mente at verden ville bli stadig mer «avfortryllet» i takt med at flere og flere områder av samfunnet ble underlagt rasjonelle tankemåter. Durkheim mente at religion ville svekkes i samfunnet, og at de roller og funksjoner som religion hadde hatt, ville samfunnet delvis overta i form av de sosiale relasjoner og det kollektive liv. Han kalte det «civil religion», som da også blir en form for religion (2005: 22 og Furseth og Repstad 2006: 107).

En annen god representant for sekulariseringsteorier er den amerikanske sosiologen Peter Bergers teorier. Hans teorier handler om at religion står sterkest i de samfunn hvor en religion

er rådende. Hans syn er at sekularisering oppstår i pluraliserte samfunn. Han mener at sekularisering primært betyr at religion får en svekket rolle i det offentlige, men fortsetter å gi mening til folks private virkelighet. Han mente at når flere sannheter opptrer samtidig, blir menneskene relativister og forplikter seg i mindre grad på helhetlige livstolkninger. Slik virker pluraliteten sekulariserende (2005: 22 og 2006: 111). Peter Berger gikk i senere tid tilbake på deler ved noen av sine egne teorier om sekularisering.

Tankegangen om en nedgang av religioners betydning og roller, stod lenge sterkt, men er i de senere år blitt utfordret. Noen mener at religionspluralisme slett ikke har ført til at religion forsvinner. Tvert om, hevdes det at pluralismen er årsaken til den blomstring av spesielt de nye religioner vi ser. Den norske sosiologen Pål Repstad sammenligner pluralismen med markedsøkonomiske tenkemåter om at konkurranse virker skjerpene (2005: 23). De ulike religioner må spesialisere seg for å tiltrekke seg tilhengere i et konkurransemarked som tilbyr flere løsninger. Den enkelte kan, nærmest på lik linje med forbrukeren, velge fritt mellom de mange ulike religiøse retningene, tradisjonelle og nyreligiøse, og gjerne kombinere de to.

Professorene Ingvild Gilhus og Lisbeth Mikaelsson foreslår at man i stedet for å se på privatisering av religion som en nedgang for religion, så kanskje heller betrakte det som en tilpasning til samfunnet, at det er en mulighet for at religion på et vis tilpasset seg samfunnsutviklingen for å overleve. Marion Bowman peker også på at selv om de etablerte religioner ikke er i vekst eller dagens religioner opererer på den måten som tidligere var vanlig, så betyr ikke det et fravær av tro. Hun mener at veksten av de moderne samfunns fokus på «Body, mind and spirit» viser at mennesker fremdeles søker til meninger utenfor, eller i tillegg, til de tradisjonelle religioner (Sutcliffe and Bowman 2009: 86- 87). Mange finner sin religiøse sannhet innenfor de nyreligiøse tradisjoner.

2.2. Nyreligiøsitet

Med begrepet nyreligiøsitet menes ikke en bestemt form for religiøsitet, eller tilslutning til bestemte grupper eller bevegelser. Nyreligiøsitet er en samlebetegnelse på en lang og mangfoldig rekke aktører, ideer og praksiser. Innholdsmessig har nyreligiøsiteten derfor en stor bredde, og det er i mange tilfeller vanskelig å peke på fellesnevner. Ordet nyreligiøsitet kan referere til sekter, religioner og religiøse grupper som klart lar seg avgrense, og da særlig hvis de selv definerer seg som en egen religiøs enhet. Men ordet nyreligiøsitet henviser også til de mer flyktige religiøse strømninger og tendenser. Den sistnevnte kategorien omtales også som vestlig nyåndelighet, som blant annet inkluderer New Age, holisme, okkultisme og alternativbevegelsen. Det er særlig denne vestlige nyåndelighet det vises til når det er snakk om nyreligiøsitet. Men også karismatiske, kristne retninger kan regnes som en del av de nyreligiøse retninger, og også retninger som mormonere og Jehovas vitner. Innenfor begrepet nyreligiøsitet kan derfor variasjonen være enorm, og kan spenne fra grupper preget av nyhedendom og spiritisme og helt over til kristne karismatiske grupper, og fundamentalistiske vekkelsesbevegelser (Hunt 2003: xvii, xix, 222- 225 og Gilhus og Mikaelsson 2007: 376- 377 og Kværne og Vogt 2002: 274- 275).

Noen teoretikere har forsøkt å peke på de egenskaper som er karakteristiske for nyreligiøsitet, og som kan være årsaker til den stadige veksten for mange nyreligiøse retninger. En teoretiker, Paul Heelas, taler om den tidstypiske selvets sakralisering i sammenheng med den postmoderne individualismen og den store satsingen på selvutvikling og indre fordykning. Han kaller det sakralisering på helt nye premisser. Heelas påstår at selvet, vårt eget indre er det som gjenstår som en religiøs arena i vår sekulariserte, postmoderne tid. Spørsmålet er bare om det privatiserte selvet eller det indre i mennesket med rette kan beskrives som hellig, når hellighet i faget religion oftest bestemmes som ærefrykt og møte med “daz ganz Andere”.

Professor Steve Bruce peker også på at det forlokkende ved mange nyreligiøse retninger kan være fokuset på menneskets eget potensial, og setter det i sammenheng med holistiske oppfatninger. Holisme er oppfatningen om at hele universet oppfattes som en helhet, og alt liv egentlig utgjør en eneste organisme, hvor det finnes en skjult sammenheng mellom de

forskjellige livsformene. Det guddommelige blir da sett på som en upersonlig kraft som gjennomstrømmer hele universet. Slik blir forskjellen mellom det guddommelige og mennesket på en måte utvisket, da det må bety at disse energiene også finnes i mennesket (2003: 135- 136 og Alver, Gilhus, Mikaelsson og Selberg 1999: 7 og Hjelde og Krogseth 2007: 71 og Krogseth 2011: 7).

Til tross for det nesten altomfavnende feltet nyreligiøsitet, så mangler det ikke på forsøk på strukturerende eller typologiserende tolkninger av temaet. Noen forskere har i sitt forsøk vektlagt det sprikende mangfoldet som finnes. Andre har forsøkt å skape en slags oversikt over mangfoldet, mens andre igjen har prøvd å finne et slags dypere kulturelt fellesskap mellom de nyreligiøse gruppene.

Sosiologen Roy Wallis har gjort et forsøk på å få til en oversikt over mangfoldet gjennom å skjematiskere nyreligiøsiteten etter typer verdenssyn, eller etter deres «response to the world». Han opererte med grunntypene «world- accepting», «world- accomodating» og “world- rejecting”. Betegnelsen “world- rejecting movements” beskrives som nyreligiøse retninger som anser verden for å være på «feil kurs», at den rådende sosiale orden som eksisterer er i konflikt med det de mener er den guddommelige plan. De ser gjerne på verden som et sted som inneholder mye ondskap og materialisme, eller lignende beskrivelser. Disse gruppene kan også ofte sies å ha en tro på en omveltning av samfunnet, på en eller annen måte. Eksempler på “world- rejecting movements” er The International Society of Khrisna Consciousness, Brahma Kumaris og Children of God. Disse gruppene avviser deler av den verden de lever i, og foretrekker et lukket samfunn eller en asketisk livsstil. «World- accomodating movements» drar gjerne en klar skillelinje mellom denne verden og den spirituelle verden. Disse retningene har en tendens til å tilpasse seg verden, uten å hverken avvise eller bekrefte den i betydelig grad. «World- affirming movements» har ofte hverken ritualer eller egne formelle ideologier. De kan mangle flere av de karakteristikkene man gjerne legger til grunn for de fleste andre religiøse retninger. De bekrefter denne verden og ønsker gjerne å hjelpe menneskene i denne verden til å oppnå og/eller finne sitt uoppdagede potensiale. Eksempler på «world- affirming movements» er Werner Erhard's est og Transcendental Meditation. Med betegnelsen «world- accomodating movements» vises det til

de religiøse retninger som på ulike vis havner mellom de to bevegelsene som avkrefter eller bekrefter vår verden. (2011: 5- 7 og Gilhus og Mikaelsson 2005: 10).

Ingvild Sælid Gilhus og Lisbeth Mikaelsson presenterer også tre typer av nyreligiøsitet, men da på et mer organisatorisk nivå. «Nye religioner» er en av typene, og karakteriseres som medlemsbaserte religionssamfunn. Deres myter, ideer og praksiser har grobunn i allerede eksisterende religioner eller tradisjoner, men har innholdsmessig brutt med dem og skapt noe nytt, en egen variant av den opprinnelige religionen. Et eksempel er Hare Krishna-bevegelsen. Den andre typen nyreligiøsitet som Gilhus og Mikaelsson peker på er «New Age», som de mener beskriver de interessefellesskap som bærer preg av et nettverk uten noen hierarkisk inndeling eller sentral ledelse. Den felles interesse er i hovedsak selvutvikling på ett eller annet nivå, som eksempelvis spirituell utvikling og alternativ medisin. Den tredje typen Gilhus og Mikaelsson taler om er «uorganisert religiøsitet». Med dette viser de til den delen av nyreligiøsitet som ikke er begrenset til spesifikke grupper eller nettverk, de bruker begrepet «religion smurt tynt utover», med marked og massemedier som de store bidragsytere til denne typen religiøsitet. Alternativmesser og deres deltakere er eksempler på «uorganisert religiøsitet» (2005: 10- 11).

Disse teorier er tatt med for å vise et mangfold i teorier om nyreligiøsitet, siden fagfeltet er likeledes mangfoldig. Et valg av en type hovedteori ble nødvendig for å analysere litt mer i dybden. Jeg har, som tidligere nevnt, valgt å ta utgangspunkt i Professor Otto Krogseths teorier. Han har i sin kulturanalytiske tilnærming til nyreligiøsitet laget det han kaller «en kulturanalytisk skjematisk eller typologisk over nyreligiøsiteten». De typene kaller han for: «veien bakover», «veien innad» og «veien utad» (2011: 225). Meningen bak denne systematiseringen er å få laget et system av de mest sentrale aspekter ved nyreligiøsiteten. Den trekker samtidig opp noen linjer som gjør det enklere å se på nyreligiøsiteten som noe mer enn et mylder av enkeltstående tendenser og retninger. Denne typologiseringen er ment å rydde i materialet, og samtidig belyse sentrale elementer i det. Det er viktig å presisere at grensene mellom veiene på ingen måter er absolutte. Den viktigste begrunnelse for å bruke en slik inndeling av typer, er at veien representerer tre former for sakralisering som er veldig tidstypiske; selvsakralisering, natursakralisering og fortidssakralisering. Disse typer har også

en viss gyldighet utover religionens område. Disse veiene kommer jeg, som sagt, nærmere tilbake til i drøftelsen i kapittel fire.

1.3. Paganisme

Paganisme (eller neo- paganisme) brukes i dag om religioner basert på praktisering av urgamle naturreligioner og religionsformer som på et eller annet vis springer ut av disse. Paganister dyrker det guddommelige i det jordiske, i kosmos, i menneskene, i livskraften. Eksempler på paganistiske retninger er druidisme, sjamanisme, wicca og åsatro. Druidismens hovedkilde er keltisk religion. Sjamanisme har sitt navn og sin inspirasjon fra religiøse spesialister i de ulike urbefolkningskulturer. Wicca anser ofte røttene sine for å være i førkristne gudinneskulturer. Åsatro er næret av germansk hedendom og norrøn religion (Gilhus og Mikaelsson 2005: 100). De paganistiske retninger er oftest polyteistiske, animistiske og panteistiske, og forbindes således med holistiske syn på verden og menneske. Magi har ofte en sentral rolle, og brukes til helbredelse av sykdommer, divinasjon og som redskap til åndelig vekst. Selve begrepet paganisme menes av mange å henge sammen med at det tidlig i kristendommen, allerede fra det femte århundre, og gjennom historien, ble brukt av kristne for å beskrive «de andre», de som tilba ting i naturen, men det er først i det tjuende århundre at paganister selv begynte å kalle seg for det (Harvey and Hardman 1996: VIII- X og Davies 2011: 1- 2, 106, 119). The Pagan Federation har selv definert paganisme som:

«A group of modern Earth religions. Practices are derived from pre –
Christian Paganism, often with input from their contemporary
Theologians» (Harvey and Hardman 1996: X).

Paganisme er en stadig voksende religiøs retning, som i løpet av de siste tiår har blitt mer synlig i media, og i det offentlige rom. Det er vanskelig å oppgi hvor mange paganister som

finnes, da det finnes så mange grader av deltakelse, fra de som viser interesse for paganisme og til de som praktiserer det som en livsstil (Harvey and Hardman 1996: VIII).

For paganister finnes det sjelden noen hellig tekst, eller guru, som forteller hva som er den rette tro, og paganister driver ikke med aktiv misjonsvirksomhet, men noen felles overbevisninger finnes det. The Pagan Federation Statement har satt ned tre grunnleggende prinsipper som skal reflektere den grunnleggende tro hos de fleste paganister:

«-Love for Kinship with Nature ...

- Pagan Ethic: `Do what thou wilt, but harm none`....

- The Concept of Goddess and God as expressions of the divine reality....»

(Harvey and Hardman 1996: XI).

Når det gjelder guder og gudinner, så finnes det mange av dem innenfor de aller fleste paganistiske religioner. For noen er guddommene å anse som arketyper, som abstrakte ideer av guddommelighet, mens for andre paganister er guddommene mer virkeliggjorte, mer polyteistiske vesen som opererer i, og deler, vår verden. Mange paganister har en evne til å skape sin helt egen mytologi, med guddommer som er inspirert av de eldre religiøse tradisjoners mytologier, som de romerske, greske, egyptiske og nordiske mytologier. Eksempel på noen guddommer som har fått store roller, er den greske Pan og egyptiske Isis. Pan var en gud med horn og noen ganger fremstilt med underkropp som en geit, som opprinnelig ble regnet som guden for blant annet gjetere og folkemusikk. Isis avbildes ofte med barnet Horus på fanget, og var opprinnelig gudinnen for kjærlighet, kvinner/ mødre, og magi. Ritualer til ære for guddommer er vanlige innenfor paganistiske retninger, men noe tilpasning til det øvrige samfunnet kan her synes å ha funnet sted, da det er blitt stadig mer vanlig å gjennomføre ulike overgangsriter, som for eksempel ved fødsel, inngåelse av ekteskap og ved død (Harvey and Hardman 1996: XI- XV, 82- 83).

Denne korte fremstillingen av paganisme er en generell fremstilling av paganisme som religion. Jeg synes selv at kapittelet inneholder så mange generaliseringer, at det oppstår et savn etter mer konkrete eksempler, og et ønske om en modell på et mer konkretisert eksempel på hva en paganist lærer og hva en paganist tror på. Her i ligger en del av min motivasjon for å jobbe videre og mer i dybden på en konkret paganistisk religion.

2.4. Wicca

Wicca er navnet på moderne heksereligioner som har forskjelligartede røtter og som består av mange forskjellige tradisjoner, hvor av noen av dem har lite til felles med hverandre. Wiccas røtter forsøkes gjerne og spores til både overlevelse (ofte bruddstykker) og gjenoppblomstring av alt fra eksempelvis europeiske stammereligioner, klassiske religioner, alkymistiske bevegelser, frimureri og spiritualisme. Mange folk slo alle disse skikker sammen under betegnelsen «heksekunst», og brukte det som en slags felles betegnelse for ikke- kristne metafysiske skikker. I det nittende århundre fantes det også sterke innflytelser fra asiatiske, indianske og afrikanske religioner.

Ulike elementer fra de ovennevnte religioner og skikker begynte å forme seg til den moderne wicca- religion, inspirert av skriftene til blant andre Charles Leland, Margaret Murray og Dion Fortune.² Disse skriftene ble hovedsakelig skrevet i perioden fra sent på det nittende århundre og til tidlig på det tjuende århundre.

I midten av det tjuende århundre, fikk bevegelsen et ansikt utad, på grunn av skriftene av Gerald Gardner, men også av Sybil Leek og Stuart Ferrar.³ Gardners skrifter var de første til

² Charles Leland er forfatter av «Aradia». Margaret Murray var en arkeolog og folklorist som studerte heksejaktene som fant sted på 1500- tallet. Dion Fortune er forfatter av romanene «The Sea Priestess» and «Moon Magic».

³ Sybil Leek var astrolog, skrev om ulike okkulte temaer og var selverklært synsk (witchcraftandwitches.com). Stuart Ferrar var en forfatter som skrev flere bøker om wicca.

offentlig å bruke betegnelsen wicca. I 1970- årene og 1980- årene ble bruken av betegnelsen wicca spredt gjennom mange heksekunst- tradisjoner, ubeslektet med gardnerianisme, som for eksempel dianisk og correlliansk nativistisk tradisjon, og dermed ble det et omfattende uttrykk for moderne religiøs heksekunst, spesielt i USA. Det finnes også noen som insisterer på at uttrykket kun med rette kan brukes om den gardnerianske tradisjon.

Paganistiske religioner og praksiser har alle en meget sterk tilknytning til jorden og naturen, til elementene, og til solen og månen. Wicca kan således kalles for en paganistisk religion, og er den største retningen innenfor paganisme. I sin moderne form begynte wicca å bli kjent i begynnelsen av 50-årene, da Gerald Gardner ga ut sin første bok om wicca. Gardners egen «elev» Doreen Valiente har også preget dagens wicca, og hun har blitt omtalt som de moderne heksers mor. Gardner hevdet at han stod i en tradisjonsrekke av hekser, og at han selv var innviet av en eldre heks. Han mente at han gjenoppvekket fortidens heksevesen. Gardner var påvirket av Margaret Murrays hypotese om at hekseri var rester av en førkristen fruktbarhetsreligion. I dag er det sådd vitenskapelig tvil om akkurat dette, og ikke en gang alle hekser er like overbevist om en slik historisk tilhørighet. Det finnes også retninger innenfor wicca som ikke er inspirert av Gardners arv, som for eksempel Correlliansk wicca. (d'Este og Rankine 2008: 10- 11, 16 og Gilhus og Mikaelsson 2005: 102- 104).

I wicca har de ingen hellig bok, ei heller noen dogmer, sett bort fra ett: «An it harm none, do as ye will» (Gjør hva du vil, så lenge du ikke skader noen). Frasen kalles for «The Wiccan rede», og ble først brukt av Valiente. Siden dette står som det eneste felles dogmet, så er det store forskjeller å finne fra coven til coven, og fra heks til heks. Det er også store forskjeller i hvor sentral frasen er fra de ulike retninger, men de aller fleste vil kjenne den. Et coven er en gruppe hekser av begge kjønn som har valgt å arbeide sammen, og det har sjelden mer enn tretten medlemmer, som oftest færre. Et coven er som regel ledet av en yppersteprestinne, men hun har ideelt også en yppersteprest ved sin side. Det finnes også noen grupper innen wicca; «dianic groups», som ekskluderer menn. Det finnes også de hekser som foretrekker å jobbe alene, eller gjør det fordi det ikke er en coven i nærheten som de ønsker eller kan bli medlem av. Heksene er gjerne individualister, men en del generelle likhetstrekk er det likevel å finne blant de som kaller seg wicca- hekser. Noen av disse felles trekk og felles ideer er

troen på det guddommelige, ritualer til gudinner og guder, feiringen av sabbater, innvielser, vektleggingen av de fire elementer og bruken av magi. Med magi menes det evnen til kontrollere sakrale energistrømmer, som hekser mener å inneha. Magien brukes ofte til fordel for gruppens medlemmer, som for eksempel helbredelse (Harvey and Hardman 1996: XV, XII og d'Este og Rankine 2008: 11- 21 og Gilhus og Mikaelsson 2005: 104).

I wicca har de sjelden noe slags presteskap som forvalter kontakten med det guddommelige for de troende. Gjennom innvielsen blir en sitt eget presteskap, og er slik sett en bekreftelse på det individuelle i religionen. En kvinne som blir innviet i wicca, blir innviet til prestinne og heks, - en mann blir innviet til prest og heks. Det er vanlig at det motsatte kjønn foretar selve innvielsen av hverandre, som et symbol på viktigheten av balanse mellom det feminine og det maskuline. På samme tid som man blir ansvarlig for sin egen kontakt med det guddommelige gjennom en innvielse, vil man også komme inn i en allerede eksisterende tradisjon, og slik tilknyttes et løst sammensatt nettverk hvor man selv velger nivå av engasjement. Det er vanlig at opplæringen før en innvielse finner sted varer i ett år og en dag, for at den som skal innvies slik skal få tid nok til å være sikker på sitt valg. Ofte finnes det tre grader av innvielse, hvorav siste innvielsen innvier en til yppersteprest(inne) (d'Este og Rankine 2008: 13- 15 og Harvey og Hardman 1996: XII).

Wicca er ikke for en monoteistisk religion å regne, og det synes vanlig å benytte seg av gude- og gudinne-navn fra all verdens panteoner og religioner, som for eksempel fra gammel keltisk, nordisk gresk og egyptisk. Til tross for det synes de fleste wicca- tilhengere å tenke at det finnes en guddommelighet, som en kraft, der de forskjellige gude- og gudinne-navn avspeiler forskjellige aspekter ved det guddommelige, og man anvender forskjellige guder/ gudinner alt etter hvilken sabbat det er, etter behov eller ønsker.

Gudinnen har en meget sentral plass i wicca, men det er likevel viktig at man har med både det feminine og det maskuline aspekt ved det guddommelige, og denne polariteten mellom det kvinnelige og det mannlige står sentralt i wicca, og sees ofte gjenspeilet i ritualene. Gudinnen har mange aspekter, hovedsakelig er de knyttet til kloden vår og til månen. Hun betegnes

gjerne som Jorden, Jordgudinnen, Moder Jord og Gaia. Som Månegudinne er hun representert ved Månenes tre faser: nymåne, fullmåne, nemåne/svart måne. Guden i wicca har også flere aspekter: Solguden, Fruktbarhetsguden / den Hornede Gud, og Mørkets Hersker / Herre i underverdenen. Wicca- tilhengere tilber oftest gudene gjennom en syklus inneholdende åtte sabbater, og ved de tretten fullmåner. Sabbatene er Imbolc, Spring Equinox, Beltain, Midsummer Solstice, Lughnasadh /Lammas, Autumnal Equinox, Samhain og Midwinter Solstice. Felles ved ritualer er at de gjerne kan gjøres nesten hvor som helst, siden de har et «bærbart tempel», nemlig heksesirkelen, som man kan gå opp eller tegne den i luften, gjerne med en spesiell kniv eller stav. Sirkelen er hellig, og i den foregår ritualene for å påkalle guddommer. Den praktiske delen innebærer ofte dansing, løping, sang og tromming, sammen med noen utvalgt ord. (d'Este og Rankine 2008: 11- 12 og Harvey and Hardman 1996: XII, 82).

3. Correlliansk wicca

Å skrive om en religion er ikke uten utfordringer, som jeg også påpekte i teori og metode- delen i kapittel en. Jeg har i mitt møte med den correllianske religionen, både gjennom intervjuer, samtaler og gjennom å lese deres litteratur, måttet ta meg selv, med både min historiske og kulturelle bakgrunn, med i analysen. Jeg som forsker har påvirket sluttresultatet i denne oppgaven. Jeg vil derfor starte dette kapittelet som inneholder hoved- empirien, med noen refleksjoner rundt dette tema. Jeg ønsker å klargjøre min rolle før jeg videre presenterer religionen correlliansk wicca.

3.1. Utfordringer som forsker

Sitatet under sier litt om hvor involvert man kan bli i en situasjon hvor man studerer en kultur:

«Det kvalitative forskningsintervjuet og observasjon er prosessar der ein lærer andre menneske å kjenna. Ein vart deltakande i deira tankar, haldningar, kunnskapar, opplevingar, kjensler og håp. Som forskarar vandrar me her saman med informantane, opplever saman med dei, og stiller spørsmål som opnar for refleksjonar og forteljinger om deira ege livsverd»

(Fonneland 2006: 223).

Formålet med bruk av kvalitative metoder er gjerne å gi oss et bilde av levende religiøsitet, slik den arter seg i praksis og i hverdagsliv. Ved bruk av disse metoder finnes det utfordringer. En av de mest åpenlyse utfordringene er at det ofte er svært tid- og ressurskrevende. I et godt og grundig kvalitativt opplegg kan det tenkes at en forsker bruker måneder eller år på å innsamle data og analysere disse. Fordelen med å kombinere ulike metoder, er at man kan begrense perioden med for eksempel observasjon noe uten å tape for

mye innsikt. På grunn av tidsfaktoren baserer kvalitative undersøkelser seg oftest på relativt små utvalg. Derfor vil vi aldri kunne få et representativt utvalg hvor det er mulig å generalisere resultatene når vi bruker kvalitative metoder. Utvalget vi får når vi benytter de fleste kvalitative metoder er ikke representativt i forhold til folk flest, men de er representative for eksempelvis den religiøse gruppe som er forsket på (Fonneland 2006: 224, 226). I den følgende oppgave har nettopp tid og ressurser vært problemer i forhold til det å få til et større feltarbeid. Jeg har tatt med noen referanser og sitater fra intervjuer og samtaler med Louise Prendergast Halvorsen, som er utdannet, og virker som yppersteprestinne i tradisjonen. Hun har gjennom gode samtaler bidratt til å oppklare og forklare ting som tidvis har vært litt vanskelig å forstå, enten på grunn av språk (engelsk), tradisjonens egne termer/ ord eller fordi at noen ting var uklart beskrevet i boka. Det var for eksempel vanskelig å oversette «athame» til et passende norsk uttrykk. Vi valgte sammen oversettelsen rituell dolk/ kniv, og hun var enig i at oversettelsen correllianere (fra: «correllian») kan brukes på norsk. Eksempler har hun også bidratt med, som de eksempler jeg har brukt fra en av hennes egne Litha- ritualer.

En annen type utfordring ved valg av intervju og observasjon som metode er at i løpet av feltarbeid er det ikke uvanlig at forskeren får spesielt nær kontakt med noen av deltagerne, og at det utvikler seg vennskap. I slike tilfeller kan det føles vanskelig å analysere det man finner på en mest mulig objektiv måte. Det kan være utfordrende å vite hvor man skal plassere seg selv som forsker i et feltarbeid. Noen påstår at en så kritisk og objektiv avstand som mulig er det ideelle (som Weber og Radcliffe-Brown), mens andre mener at den nære kontakt med enkelte deltagere kan også være fruktbar for forskningen (som Brown), for slik kan en sikre innpass og løpende informasjon, men man må i hvert tilfelle være bevisst sin egen rolle. En forsker som bruker disse metodene kan vanskelig stille seg selv helt utenfor. Han deltar automatisk i de erfaringene som gjøres i forskningsperioden, og er slik sitt eget forskningsredskap. I tillegg er det forskeren som skaper emnet for sin forskning, og lager spørsmålene som brukes i intervjuene, og er således også medvirkende til resultatet av forskningen. Et viktig prinsipp og en av de mest sentrale utfordringer i all kvalitativ forskning er akkurat dette: at forskeren må være bevisst sin egen rolle, og bevisst på hvordan han påvirker informanter. Foruten de metoder og tolkninger forskeren legger til grunn i sitt arbeide, så kommer også forskerens personlige biografi, som man må være bevisst på (Fonneland 2006: 230- 234 og Flood 1999: 146- 147). Jeg kom ved en tilfeldighet i kontakt

med min informant Louise Halvorsen, gjennom en felles bekjent. Jeg tenkte i utgangspunktet til denne oppgaven som Weber og Radcliffe- Brown, at en så kritisk og subjektiv avstand som mulig er det ideelle i mitt forhold til informanten Louise. Bare å stille henne spørsmål og få svar på det jeg lurer på, anså jeg for å være den mest tidsbesparende veien å gå. Nå, i siste semesters arbeid med denne oppgaven, så har jeg endret mening. Det har utviklet seg et godt og nært vennskap mellom meg og Louise. Hun er ei karismatisk dame som er flink til å fortelle. Hun har delt langt mer om sin religion enn jeg hadde håpet på, og ikke minst, langt mer enn jeg har fått med i denne oppgaven. Jeg mener selv at jeg har lært mye mer gjennom våre «gode samtaler» enn jeg hadde gjort gjennom enkle intervjuer med bare spørsmål og svar. Browns tanker om at den nære relasjon kan være gunstig er jeg i dag mer enig med. Har det vært vanskelig å stille seg selv utenfor? Nei, jeg synes ikke det. Jeg har fått mer sympati og respekt for paganistiske religioner, men på den andre siden så har den økte kunnskapen jeg sitter med gitt meg et større grunnlag for å være kritisk av aspekter ved slike religioner. Jeg har dermed forsøkt gjennom oppgaven å klargjøre at den tro og de meninger og handlinger som beskrives er idealene innenfor paganisme og correlliansk wicca, og ikke mine. En viss avstand uten å være dømmende eller kritisk har vært målet. Det er selvfølgelig umulig ikke å farge bildet som beskrives av religionen i en fremstilling som dette. Bevisste og ubevisste valg av ordene jeg har valgt å bruke i oppgaven farger også oppgavens innhold. Jeg har selvfølgelig også påvirket Louise under våre samtaler, men det er dessverre vanskelig, om ikke umulig, å vite på hvilke måter. Jeg føler selv at den kunnskapen jeg har fått gjennom våre samtaler, har gjort meg mer rustet til å bedre forstå en type livssyn som er en følge av den correllianske lære. En slik forståelse har igjen gjort meg bedre utrustet til å ta de valg som er tatt i løpet av hele skriveprosessen; hva som skal belyses, hva som bør tas med i oppgaven og ikke minst: hvilke deler av materialet skal ikke få være en del av det endelige produktet.

Tolkeren i denne oppgave, som vil si undertegnede, har forsøkt å være klar underveis i oppgaven på hva som kommer fra informanten Louise og hva som er kommet fra hekseskolens lærebøker, og hva som er tolkerens egne tolkninger, og hva som er påvirket eller hentet fra andre teoretikere i fagfeltet. Kildehenvisninger og direkte sitater er i denne oppgave redegjort for fortløpende underveis.

Beskrivelse av relevante etiske vurderinger er også en nødvendighet i en masteroppgave som har brukt informanter. Min informasjon er som sagt hovedsakelig funnet i litterære kilder som er offentlig publisert. Jeg ønsker i denne sammenheng å påpeke at min informant Louise Prendergast Halvorsen har bedt meg om å oppgi hennes hele navn i oppgaven, og hun kjenner til de deler som er brukt i oppgaven. Det finnes ingen sensitive opplysninger om hverken hun som person eller hennes livssyn i denne oppgave, så jeg har respektert hennes ønske om at hun skal krediteres for å ha bidratt til denne oppgaven.

3.2. Correlliansk wicca

Den correllianske tradisjon er en gren av tradisjonell heksekunst, som er identifisert som wicca siden 1970- tallet, mye på samme måte som dianisk tradisjon er identifisert som wicca. Opprinnelig er correlliansk tradisjon en familietradisjon, men som har vært en åpen offentlig tradisjon siden 1979, og som har utvidet seg kraftig siden slutten av 90- tallet. Correlliansk wicca legger meget stor vekt på de filosofiske og teologiske aspekter ved wicca, og fremhever personlig, spirituell, magisk og psykisk utvikling. Correlliansk wicca tillegger det også stor betydning at ideen omkring forfedre, betyr både forfedre av tradisjonen, som medlemmenes fysiske, og filosofiske forfedre. Hvor mange som regner seg selv som correllianere, er vanskelig å fastslå, som i så mange nyreligiøse retninger, men i følge witchschool.com har over 250 000 mennesker startet eller fulgt studier hos dem siden 2001 (Witchschool). Correlliansk wicca startet i Danville, Illinois i USA. I dag finnes det tre templer i denne byen. Fra dette startsted har tradisjonen klart å spre seg til store deler av verden. Den eneste verdensdel som foreløpig ikke har noen templer eller heksesirkler er Asia. Det finnes flest templer og heksesirkler i USA og Storbritannia (Witchschool).

Den Correllianske tradisjon for wicca sporer sin avstamning til Orpheis Caroline High-Correll. Hun grunnla "Correllian Nativist wicca" i 1879. Ifølge selskapets hjemmeside, er tradisjonen basert på læren til medlemmene av High-Correll- familien, som sies å nedstamme fra en linje av Cherokee- indianere, hvor en av dem giftet seg med en fra en linje av skotske tradisjonelle hekser, hvor deres etterkommere ble ytterligere påvirket av heksekunst og andre spirituelle retninger. På 1980-tallet åpnet familien opp sin tradisjon til medlemmer av

offentligheten. Det har vært noen debatter innad i wicca- samfunner om hvorvidt den correllianske tradisjonen faktisk er wicca, men heller er en familiebasert form for hekseri. Men det synes likevel å finnes en generell aksept for at den lære de lever etter er wicca (Lewis- Highcorrell a. 2013: 244- 245 og Witcheschool.com 2014).

Strukturen i correlliansk wicca

«Outer court» er en samlebetegnelse på de medlemmer av tradisjonen som ikke er innviede prester/ prestinner. Innenfor correlliansk wicca, så er dette helt vanlig. De anerkjenner at ikke alle har tid eller muligheten til å følge deres utdanning for å bli prest/ prestinne, men som likevel er lojale følgere av tradisjonen. Man fyller i papirer/ søknad og blir da anerkjent som følger av den correllianske tradisjon, og som en viktig del av det correllianske fellesskapet (Lewis- Highcorrell a. 2013: 245).

«Inner court» er en samlebetegnelse på alle de som har en eller annen grad som prest/ prestinne innenfor den correllianske wicca. Dette gjelder de som har, eller har startet på studiet, som kreves for å fullføre et preste/ prestinne- studie innenfor tradisjonen. Innenfor «Inner court» finnes det dermed et eget hierarki. Det er de som formelt har forpliktet seg til å ta første grad av presteskapet. «Dedicant» kalles de. En «postulant» er en som er ferdig med første grad, men ikke har fått innvielsesritualet utført. «First degree» er da de som er innviet til første grad, og som er ferdig med første del av hekseskolen, og av dem er det ventet en god kjennskap til den normative correllianske tradisjon. «Second degree» er de som er ferdig med andre grad, og som har fullført to deler av hekseskolen. Av disse er det ventet en slik kjennskap til tradisjonen at de skal kunne ta på seg presterollen i et hvert rituale, og de skal ha en utviklet evne til å gjøre magisk arbeid. «Third degree» viser til de som har fullført tredje og siste del av hekseskolen. De er forventet å ha de samme egenskaper som «first degrees» og «second degrees», men i tillegg ha, eller ha utviklet, synske evner. «Director» er en som sitter i styret på et tempel, og er således med på å bestemme små og store ting ved templet, gjennom demokratiske metoder. Den daglige driften av et tempel er der i mot overlatt til «Temple Head». Denne rollen kan deles mellom to stykker. Alle disse ovennevnte roller utgjør den correllianske tradisjonens «Inner court» (Lewis- Highcorrell a. 2013: 245- 246).

Tradisjonens ledere er ikke det samme som «Inner court». De består av «Witan council», «Elder», «Chief Elder», «Tradition Heads» og «Chancellor». «Witan council» er satt sammen av noen «Temple heads» fra hele verden, noen av de eldre, og lederne av tradisjonen. Deres jobb er rådgivning, for eksempel i internasjonale anliggender, og de er ofte de som utnevner etterfølgere til for eksempel «Tempel heads», og andre roller i tradisjonens hierarki. «Elder» er en samling av de som lenge har vært medlemmer av tradisjonen, og er et rådgivende organ for de i tradisjonen som måtte trenge det. For å bli medlem her, kreves en nominasjon av en av de som allerede sitter i «Elder», og en godkjenning av de øverste ledere av tradisjonen. «Chief Elder» er den prinsipielle rådgiver for hele tradisjonen, men utøver spesielt rådgivertjenester for lederne av tradisjonen. En førsteprest og en førsteprestinne utgjør sammen «Tradition heads», og deres jobb er å drive den daglige driften av hele den correllianske tradisjon. De jobber internasjonalt for blant annet å opprettholde en felles global politikk og felles correllianske holdninger. Den absolutte øverste leder er «Chancellor». Han er også ansvarlig for deler av den daglige driften. Han administrerer også alle dokumenter og alle juridiske saker. «Chancellor» er valgt for livstid. Nåværende «Chancellor» er Rev. Donald Lewis Highcorrell. (Lewis- Highcorrell a. 2013: 247- 248).

Symbolet over heter «The Correllian», og er symbolet til High- Correll- familien, og til hele den correllianske tradisjonen. Symbolet er synes å være svært viktig for correllianere, og representerer den enheten correllianere tenker alt og alle levende er en del av. De rosa buene står for luft, og de gule for ild. Krysset i midten er symbol for jord, og for de fire himmelretninger. Bølgene nederst står for elementet vann. Sirkelen rundt er tolket som det åndelige som omringer alt (Lewis- Highcorrell a. 2013: 2)

Wicca har ofte blitt brukt som et synonym for hekser og heksekraft, hvilket helt klart er en legitim måte beskrive wicca på. Mange regner Gerald Gardner for å være moderne wiccas grunnlegger. Dette er blant annet det jeg selv har lært gjennom mine egne studier på religionshistorie. Det synes å være oppstått en forståelse av at wicca til dels er begrenset til gardnerianske og alexandriske tradisjoner. Jeg har forstått det slik at det er ganske viktig for correllianere å ikke blir assosiert med hverken Gardner eller Alexander, og at den correllianske tradisjon stiller seg helt utenfor deres tradisjoner. Den correllianske tradisjon anser seg selv for å være «nativist», og dermed paganistisk. I 1979 bestemte «de eldre» i tradisjonen at de hadde utviklet seg, og nå var å anse som en form for wicca, på grunn av de assosiasjoner ordet og tradisjoner innen wicca gir til bruken av heksekunst, som igjen var en sentral del av den correllianske tradisjon (Lewis- Highcorrell a. 2013: X).

Men hva er det som skiller correllianere fra andre wicca- tradisjoner? Det er flere likheter enn forskjeller. Liturgisk så synes likhetene å være store. De har en noe mer utadvent holdning til verden omkring. De synes å søke ut til alle mennesker, ved å gjøre deres lærebøker, kurs, skoler, og ritualer offentlige. Selv om de ikke anser Gardner eller Alexander som sin grunnlegger, så virker det som en stor aksept for alle andre paganistiske religioner er vanlig blant correllianere. De hevder at de ønsker å samarbeide så mye som mulig med andre paganister (Lewis- Highcorrell a. 2013: xvi- xvii). De synes også å ha en mer sammensatt og organisert religion. De er hierarkisk organisert, som tidligere beskrevet i delen om den correllianske tradisjonens struktur.

The wiccan rede

Mange wiccanere deler som sagt frasen: «An it harm none, do as ye will». I tillegg til denne, så er det en «Wiccan rede» som synes å være den mest sentrale i den correllianske wicca:

«Bide the Wiccan laws ye must in perfect love and perfect trust.
Live and let live fairly take and fairly give.
Cast the Circle thrice about to keep all evil spirits out.
To bind the spell every time, let the spell be spake in rhyme.
Soft of eye and light of touch, speak little, listen much.
Deosil go by the waxing Moon, sing and dance the Wiccan rune.
Widdershins go when the Moon doth wane, and the Werewolf howls by the
dread Wolfsbane. When the Lady's Moon is new, kiss the hand to her
times two. When the Moon rides at her peak, then your hearts desire seek.
Heed the North wind's mighty gale, lock the door and drop the sail.
When the wind comes from the South, love will kiss thee on the mouth.
When the wind blows from the East, expect the new and set the feast.
When the West wind blows o'er thee, depart spirits restless be.
Nine woods in the cauldron go burn the quick and burn them slow.
Elder be ye Lady's tree burn it not or cursed ye'll be.
When the Wheel begins to turn let the Beltane fires burn.
When the Wheel has turned a yule, light the Log and let Pan rule.
Heed ye flower, bush and tree by the Lady blessed be.
When the rippling waters go, cast a stone an thruth ye'll know.
When ye have need, hearken not to other's greed.
With the fool no season spend, or be counted as his friend.
Merry Meet and Merry Part bright the cheeks an warm the heart.
Mind the Threefold Law ye should three times bad and three times good.
When misfortune is enow, wear the blue star on thy brow.
True in love ever be unless thy lover's false to thee.
Eight words the Wiccan Rede Fulfil: an it harm none, do what ye will».

Denne «wiccan rede» er tildelt meg av Rev. Louise Prendergast Halvorsen, og er en som hun bruker i sitt virke, og i sitt liv, som correlliansk yppersteprestinne.

Årshjulet

Correlliansk Wicca feirer årshjulet på samme måte som de fleste andre Wicca tradisjoner gjør det, men utover dette feires det også et renselses- og velsignelsesritual som kalles for “Lustration” (fritt oversatt til “Stråling”) to ganger i året, som er ansett for å være unikt correlliansk. ”Lustrations” begynte som private, og forholdsvis enkle forfedre-ritualer utøvet av High-Correll familien og the Correll Mother Temple for å ære og bevare deres forbindelse til forfedrene og frembringe orakler fra dem, og utviklet seg til en detaljert offentlig seremoni i takt med at tradisjonen ekspanderte. Jeg kommer nærmere tilbake til de ulike høytider i kapittelet om ritualer og høytider.

3.3. Hekseskolen

Svært sentralt i den correllianske tradisjon står hekseskolen. Det er en relativ omfattende hekseskole, og studiene gjøres for de fleste på nett, med oppgaver og innleveringer som rettes og gis tilbakemelding på av ferdig utdannede hekser. Tradisjonelt skal det ta minimum et år og en dag å oppnå en correlliansk wiccagrad, som også er regelen innenfor de fleste wicca-retninger. Noen ganger tar det lengre tid. Reverent Donald Lewis- Highcorrell fra Illinois er lederen av Witch School International. Han er også øverste førstepresten i den correllianske tradisjonen. Han er også hovedforfatter bak de tre tidligere nevnte omfattende lærebøkene i hekseskolen. Disse bøkene er bygd opp som leksjoner som skal leses, med tilhørende “magiøvelser”, og tanken er at man skal kunne klare å gjennomføre en leksjon per måned (Lewis- Highcorrell a. 2013: 2 og xv). Tolv leksjoner tar da et år (og en dag):

Første leksjon

I den første leksjon lærer de om magi, hva det er, hva det ikke er og hvordan man kan bruke det. Teorien handler om at alt er energi, og at energi er bevegelig. De som driver med magi

mener å kunne bruke tankekraft og følelser, og gjennom et høyere selv, til å bevege energi, og slik kontrollere eller påvirke energi, det vil si: tingene rundt oss. Eksempler på bruk av magi er visualisering, transe, magiske formler, ritualer, messing og ved hjelp av andre “magiske verktøy” som for eksempel stearinlys eller spesiell musikk. Det finnes også en moral ved bruk av magi, og særlig her er den viktige “Wiccan rede” presisert, og troen på karma er svært sentral. Loven om tre er også presisert, og med den menes det at en gjør mot andre, vil komme trefoldig tilbake. I denne leksjon presiseres det også at selv om de ikke anser Gardner eller Alexander som sin grunnlegger, så er det forventet en stor aksept for alle andre paganistiske religioner er. Det læres at den correllianske tradisjon ønsker å samarbeide så mye som mulig med andre paganister. (Lewis- Highcorrell a. 2013: xvi og 1- 10).

I hver leksjon presenteres nye guder/ gudinner, og i denne leksjon presenteres guden Genius/ Juno, som beskrives best som det guddommelige i deg selv, ditt høyere selv. Troen er at Gudinnen og Guden flommer gjennom alt og alle, og Genius/ Juno, og alle andre guder, er billedlige eksempler på den ene store Guddom/ Gudinne (Lewis-Highcorrell a. 2013: 1- 10).

Andre leksjon

I andre leksjon lærer de om kosmologi, om det guddommelige, om guddommer, om den universelle energi, og om sjelen. Correllianere, og andre wicca- tilhengere har gjerne en dobbel tilnærming, til det guddommelige, på et personlig nivå, og på et universelt nivå. Det læres om at det guddommelige er universelt og finnes i alt og alle, og er så stort at det er utenfor den menneskelige forståelse. Derfor oppfordres correllianere gjennom hekseskolen å velge sin personlige gud/ gudinne som man kan tilbe og omgås med. Dette er ikke fordi de tror at alle de gamle gudene faktisk eksisterer i sin fysiske form, men fordi at det guddommelige bånd knyttes på et emosjonelt nivå, og således forestiller de seg at det er lettere å vekke det emosjonelle med en konkret forestilling av en gud/ gudinne, enn ved en helt abstrakt forestilling uten form.

I denne leksjon finner vi en presentasjon av en av de største og vanligste gudinner innenfor wicca, nemlig den triple gudinne: jomfru, mor og gammel dame. Alle tre representerer ulike ting, og tilbes ofte hver for seg (Lewis- Highcorrell a. 2013: xvi og 21- 35).

Tredje leksjon

I tredje leksjon læres det om den personlige styrke vi alle har og om den sykliske tid, både den årlige og den månedlige, og hvordan de mener det påvirker oss. Læren om “Great Year” , som spenner over 19200 år, i følge correllianere, og læren om “Zodiacal Age” (som startet i år 2000 i følge den correllianske kalender) presenteres også. Det læres om troen på at den sykliske tid, uansett hvor lang tid en sirkel tar, er laget av en lys og en mørk del, og at slik fortsetter tiden å rulere. Den mørke tiden på en 24- timers periode er natten og den lyse tiden finner vi på dagen. På en månesyklus er den halvdelen hvor månen går fra fullmåne til nymåne den mørke delen, og den tiden fra nymåne til fullmåne er sett på som den mørke halvdelen. De lærer at i den mørke delen av en tidssyklus, er en tid for å gi slipp, og en tid for å drive med å jobbe med vårt eget indre. Den lyse halvdelen av en tidssyklus er en tid for å prøve å manifestere gode ting i den ytre verden, å jobbe utover. Den månedlige syklus er ment å ha en sterkere påvirkning på mennesker, enn andre sykluser, og er således svært viktig innenfor correlliansk wicca, men også innenfor andre wicca- retninger. Men to høytider løftes frem fra den årlige syklus som særlig viktig, og det er Bealteinne (1. mai) og Samhain (1. november). De mener at på disse to sabbater er sløret mellom de ulike verdener på sitt tynneste, magi er mest effektivt og overnaturlige fenomener mest vanlig.

Guddommer presentert i denne leksjon er ulike forestillinger av jomfrugudinnen, som artistisk gjennom gudinner som Brighid, Flora, Kore, Minerva og Sesheta, og som en vokter gjennom gudinner som Anat, Artemis, Vesta og Durga, og som elskerinne gjennom gudinner som Ezili, Hathor og Venus (Lewis- Highcorrell a. 2013: xvi og 43- 47 og 61- 63).

Årshjulet (“The Wheel of the Year”) introduseres også i denne leksjon, og her blir en introdusert til alle de viktigste høytider innenfor wicca. Dette kommer jeg nærmere tilbake til i et senere kapittel.

Fjerde leksjon

I fjerde leksjon lærer de om alteret, om hvordan en kan bygge sitt eget alter, og hvordan man bruker det, og også om hvorfor man bør ha et. Årsaker til at wiccanere leger vekt på det å ha et eget alter, er fordi de mener det kan hjelpe til å holde fokus, holde fokus på det guddommelige, og holde fokus ved bruk av magi, og holde fokus ved meditasjon. Å fokusere er det essensielle ved bruken av magi. Det er også det viktigste når de forsøker å få kontakt ved det guddommelige, og den kontakten de søker, er slik de tilber/ ber. Det de mener som er å kommunisere med ens eget høyere selv eller åndelige veiledere er slik mange wiccanere mediterer (Lewis- Highcorrell a. 2013: xvi og 69).

I konstruksjonen av ens eget personlige alter legges det vekt på nettopp det, at det er ditt. De lærer at ens eget alter må ha mening for en selv. Derfor legges det vekt på å designe det selv, på en måte som vekker og provoserer det emosjonelle og spirituelle som finnes inne i en selv. Et alter kan finnes i utallige mange variasjoner. Det enkleste alter trenger strengt tatt ikke inneholde stort mer enn et enkelt bilde på veggen eller bare åpen plass på et bord. De best utarbeidede alter kan være store kunstneriske mesterverk. De fleste synes å havne et sted i mellom. Selve bordet (eller annet som for eksempel en kommode) som brukes som alter er fortrinnsvis laget av tre, stein eller annet naturmateriale. De ting som ofte både correllianere og andre wiccanere velger å ha på alteret er en alter- duk, og stearinlys (ild), røkelse (luft), vann og salt (jord), da de fire sistnevnte symboliserer de fire elementene. Lighter eller fyrstikker er nødvendig. Ulike offerskåler , bilder, steiner/ mineraler, funnet objekter eller elementer fra naturen (varierer fra årstid til årstid) er også vanlige bestanddeler på et alter (Lewis- Highcorrell a. 2013: 69- 79).

Et eksempel ser vi her:

(Bildet er hentet fra [www. correllian.com](http://www.correllian.com) 06. 08. 2014)

Geomancy kalles den lære som forteller correllianere om hvor de bør plassere alteret sitt og hvor de ønsker plassere tingene på alteret. Denne lære minner veldig om den asiatiske Feng Shui. Kort fortalt så handler det om den magiske sirkelen. Øst representerer kreativitet og nye begynnelse. Sør er handling og manifestasjoner. Vest er følelser og underbevissthet. Nord er visdom og forståelse. Alt som er over eller som beveger seg i retning høyre er knyttet til en Gud og det fysiske. Alt som er under eller beveger seg til venstre er knyttet til Gudinnen og det mer psykiske. Alteret selv har også en egen geomancy å ta hensyn til. Den høyre siden er varm, og er således assosiert med Gud, solen, dagen, den fysiske energi, og elementene luft og ild. Den venstre siden kald, og er således assosiert med Gudinnen, månen og stjernene, og med spirituell energi, magi og elementene vann og jord. Midten av alteret assosieres med det guddommelige som finnes i alle, og med foreningen av Guden og Gudinnen, og det er her det er meningen at det magiske arbeid skal finne sted (Lewis- Highcorrell a. 2013: 70-71).

Guddommer presentert i denne leksjon er ulike forestillinger av den mest vanlige forestillingen av de tre hoved- gudinner; Moder- gudinnen. Eksempler på gudinner som personifiserer Modergudinnen er Demeter, Gaia, Laksmi, Mati Saira Zemlya og Yemaya (Lewis- Highcorrell a. 2013: 86- 87).

Femte leksjon

I femte leksjon læres det om “The Airts” (uttales “eights”), som ansees for å være voktere av den hellige sirkel. Disse kan forestilles som noe abstrakt, som personifiserte voktere eller som enkeltes personlige valgte guddommer. Det læres da også om de fire elementene, og de magiske assosiasjoner som de er ment å inneholde. “The Airts” tilkalles gjerne ved starten av enhver correlliansk seremoni, da de symboliserer både de fire himmelretninger og de fire elementer. I hekseskolen så hevdes det at læren om de fire elementer er en gammel lære, som har overlevd i tusenvis av år (Lewis- Highcorrell a. 2013: xv og 95, 97).

Den vanligste måten innen de fleste wicca- retninger å se denne sammenhengen på er som følgende: øst- luft, sør- ild, vest- vann, nord- jord. De fire elementer var tidligere antatt å være byggesteiner for det skapende, og på noe vis skulle alt skapt inneholde spor av alle elementene. Det finnes en mulighet for at noen enda tar det bokstavelig, men den vanligste wicca- forestillingen under ritualer, er at navnene på de fire elementer ikke refererer direkte til den fysiske substans av elementene, men i større grad til kvalitetene som er representert av de. Luft representerer tanker, ideer og begreper. Luft står også for begynnelse og nye ting. Ild representerer handling og fysiske manifestasjoner, og det kreative og gjerninger. Vann representerer følelser og reaksjoner, de naturlige reaksjoner til det skapte. Jord representerer integrering, visdom og forståelse. (Lewis- Highcorrell a. 2013: xv og 95- 100).

Følgende gir en rask oversikt over de fire elementene og deres korrespondanse:

<p>Luft:</p> <p>Retning: Øst</p> <p>Farger: Blå, gul, grønn</p> <p>Sesong: Vår</p> <p>Ritual symbol: Stav eller sverd</p> <p>Favoriserte månefase: 1. kvartal</p> <p>Favoriserte Tid: Daggry</p>	<p>Ild:</p> <p>Retning: Sør</p> <p>Farger: Rød, oransje, gull</p> <p>Sesong: Sommer</p> <p>Ritual Symbol: En dolk (Athame) eller sverd</p> <p>Favoriserte månefase: 2. kvartal</p> <p>Favoriserte Tid: Midt på dagen</p>
---	---

<p>Vann:</p> <p>Retning: Vest</p> <p>Farger: Blå, hvit, lys grå, rosa, lys grønn</p> <p>Sesong: Høst</p> <p>Ritual symbol: Beger</p> <p>Favoriserte månefase: Fullmåne</p> <p>Favoriserte Tid: Skumring</p>	<p>Jord:</p> <p>Retning: Nord</p> <p>Farger: Brun, svart, lilla, grønn</p> <p>Sesong: Vinter</p> <p>Ritual Symbol: Pentagram</p> <p>Favoriserte månefase: fjerde kvarter</p> <p>Favoriserte Tid: Midnatt</p>
--	---

Videre følger et eksempel på en påkallelse av de fire “Airts” hentet direkte fra et rituale framført av den correllianske yppersteprestinne Louise Halvorsen (tidligere Prendergast). Det har både blitt skrevet og fremført av henne selv:

«Please call upon the quarters:

East:

I call to ye, Guardian of the Watchtower of the East Spirit of Air and Inception,
Sharp eye of hawk on the dawning sky, Keening winds, clearing our minds,
Flying clouds of new thoughts, Sharp blade of the Sword,
Come, and Sharpen our intellect, I bid ye Hail, and Welcome!

South:

I call to ye, Guardian of the Watchtower of the South Spirit of Fire and
Manifestation. Passion in the Heart of the stag, Blazing heat of the noonday sun,
Joy in the heat of the chase, Bright light of the flowering Staff,
Come, and fill us with passion. I bid ye Hail, and Welcome!

West:

I call to ye, Guardian of the watchtower of the West
Spirit of Water, and reaction Coolness of rivers reflecting emotion,
Salmon of knowledge in your deep dark pool, Blessed rain of healings,
Pourings from your Cauldron in the velvet dusk, Come, and inspire our feeling
I bid ye Hail, and Welcome!

North:

I call to ye, Guardian of the watchtower of the North spirit of Earth and
Consolidation, Glowing of crystal in cool caverns deep, Bear, emerging from his
cave in the dark of night, Solidity of Stone beneath our feet,
Wisdom in our mind, Come, and renew our purpose. I bid ye Hail, and Welcome!»
(Rev. Prendergast 2005)

Ritualet dette eksempelet er hentet fra ble gjennomført som et Litha Ritual (sommersolverv) i Manchester den 24. Juni 2005. De fleste påkallelser blant correllianere vil trolig ligne på dette eksemplet, da dette ligner på det eksempel som presenteres i hekseskolen (Lewis- Highcorrell a. 2013: 120- 121).

De guddommer som presenteres i denne leksjon er ulike forestillinger av den siste av de tre hovedgudinnene: den gamle damen. Eksempler på gudinner som personifiserer denne gamle

damen er Baba Yaga, Hekate, Kali, Morrighan og Tlacolteutl (Lewis- Highcorrell a. 2013: 105- 108).

Sjette leksjon

I sjette leksjon læres det om den magiske sirkel, som på symbolsk eller fysisk vis tegnes for å lage et hellig område for ritualer. Det læres også om ritualer og deres natur. De fleste wiccanske ritualer starter med å lage den magiske sirkel, det hellige rom som de mener skal hjelpe til med og hente og fokusere energi. Men før de starter med å lage en sirkel, så renser og innvier de området. Tanken bak denne renselsen er å fjerne eventuelle negative energier som måtte befinne seg der. Innvielsen av stedet er gjort for at de negative energiene skal holde seg unna. På slutten av ritualet, så åpnes sirkelen for å slippe energien tilbake til den fysiske verden. Ikke alle handlinger krever en magisk sirkel. Dette er i hovedsak forbeholdt ritualer. Ved bruk av magi utenfor ritualer og ved tilbedelsesritualer som en gjør alene, så er det ikke så vanlig å tegne en sirkel (Lewis- Highcorrell a. 2013: xv og 115- 117).

Wiccanere har mange måter å rense et område på. Teknikkene varierer fra de enkleste til de meget avanserte. Mange verktøy kan brukes. Noen bruker vann, noen bruker røyk, rituelle bevegelser kan brukes eller så bruker mange correllianere en visualiserende rensing (Lewis- Highcorrell a. 2013: 117).

Her følger et eksempel på en visualisert renselse hentet direkte fra et rituale fremført av den correllianske yppersteprestinne Louise Halvorsen (tidligere Prendergast) :

«Hail and Welcome to you all. Tonight we shall celebrate Litha, also known as Midsummers, Alban Hefin, or Summer Solstice. Litha is a time to focus on healing, protection, purification and energy, and so we will dedicate to all of the above. Tonight we honour the Sun God at his peak, Sol, and the Goddess in her Mother archetype, Gaia. My altar is set with fresh fruit and

vegetables, symbols of the sun, and some ale. I also have some lavender and lemon. I have cleansed and energized the ritual space, chalice with ale, and food for offerings in my libation dish. Ok, we shall begin with a brief meditation to help us shift our conscience into ritual. Please all take a few deep breaths and clear your mind. I would like you to see a forest, it's a mature forest with a small stream gently flowing through it, and purple flowers growing in wild bloom dotted about amongst the trees. You hear birds singing gently, and you can smell the pine trees as you carefully tread your way through. Stop for a moment and feel the energies from the trees around you, they imbue you with their ancient wisdom and solice, you feel safe and at home here. Now continue walking, until you come to a clearing. In the centre of the clearing is a large tree stump with a circle of trees surrounding it. You look up and see the sun shines brightly down onto the stump. Place your hands palm down onto the stump, and feel the energy from the sun above bathing the top of your hands. Feel the energy from the Earth below come through the stump into the palms of your hands. Feel the warmth of both of these energies encapsulating your whole being, body, mind and soul. Feel refreshed and revitalized. Feel empowered. Now raise your handpalms up to the sun. Absorb his energy. Then palms down to the Earth, and absorb her energy. When you feel you have had your fill, and all negative energy is replaced by pure positive light energy. Give thanks, and begin to carefully make your way back out of the forest, and back out to where you came from. Take a few deep breaths, and feel relaxed and empowered and ready for ritual» (Rev. Prendergast 2005).

Ritualet dette eksempelet er hentet fra er det samme som i forrige eksempel, og ble, som tidligere meddelt, gjennomført som et Litha Ritual (sommersolverv) i Manchester i 2005.

Tradisjonelt sett lages en sirkel ved å bruke en dolk, oftest kalt en athame, som er en rituell kniv. Skulle man mangle en sådan, så kan en gjøre det ved hjelp av fingrene, hvor man da bruker de til å peke som man ville gjort med knivbladet. Man skal starte i øst, ved å peke med knivbladet i den retning. Tanken er at en skal forestille seg et lys som skyter ut av tuppen på athamens knivblad mot øst. Lyset anbefales å forestilles i en hvit eller rødfarge, hvorav den røde farge menes å skulle kunne bidra til ekstra styrke. Lyset kan gjerne forestilles å være i et lyn- lignende lys. Man skal fokusere på energien ved dette lyset, og dernest sende det til den forestilte enden av sirkelen man skal lage. Man skal deretter gå i en sirkel mens man forestiller seg at dette lyset tegner en lysende grense som betegner sirkelens ytre grense. Man skal konsentrere seg om å bygge styrke i denne grensen, og det er det viktigste. Skulle man også ønske å ytre noen ord i denne sammenheng, så er det mulig (Lewis- Highcorrell a. 2013: 119- 120). Et eksempel på hva man kan si er:

«If everyone is ready I shall cast the circle. Behold! I cut apart a space between the realms of the ancient ones, and therealms of humankind, a circle of art, to focus and contain the energy raised herein» (Rev. Prendergast 2005).

Dette eksempelet er også hentet fra det samme Litha- ritualet som tidligere omtalt i dette kapittel.

Man skal så fortsette videre rundt, til sirkelen utgjør en komplett enhet. Når sirkelen er komplett så anbefales det ikke å bryte sirkelen. Dette innebærer blant annet at å gå gjennom den ikke anbefales. De tror at da kan energien i sirkelen sive ut. Hvis det er nødvendig for noen å bevege seg over sirkelens grenser, så anbefales det å «kutte» en dør til dette formål, på

samme måte som man gjorde når man laget sirkelen. Ved bruk av athamen kan man tegne en «dør av lys». På samme måte kan man da også lukke «døren». (Lewis- Highcorrell a. 2013: 119- 120).

Når correllianere er ferdige med et rituale, så synes de at det også er viktig å ta bort sirkelen. Dette er en noe enklere prosess enn å lage den. Prosessen er lik, og man tar ned sirkelen ved å forestille seg samme lyset, men man beveger seg i motsatt retning. Man påkaller ikke guddommer, men takker de heller for deres tilstedeværelse (Lewis- Highcorrell a. 2013: 121- 123).

De guddommer som presenteres i tidligere leksjoner er ulike forestillinger den store gudinnen og hennes tre personer. Men denne hoved- Gudinnen opptrer ikke alene. Det finnes også en Gud. I denne leksjon, så presenteres han helt kort, han og hans fire former. Den guddommelige del av leksjon seks er viet forholdet mellom gudinnen og guden, det feminine og det maskuline, yin og yang. Eksempler på guder i par presenteres, eksempelvis: Cybele and Attis, Demeter og Persephone, Inanna og Dumuzi, Isis og Osiris, og Izanagi og Izanami (Lewis- Highcorrell a. 2013: 127- 133).

Syvende leksjon

I syvende leksjon læres det om guddommers «natur» og hvordan en kan påkalle de. Videre læres det om hvordan man kan omgås guddommer, og hvordan en kan velge sin egen personlige guddom. For correllianere så er det, som sagt, to aspekter ved det guddommelige; en personlig og en universell. Den universelle guddom er den de tror som flyter gjennom alt og alle, essensen i alt. Den personlige er den gud vi selv velger, eller i følge correllianere, den gud som velger oss. Den universelle gud er for stor for mennesker, så det er nødvendig å «velge» en slags representant for den universelle guddom. En beskrivelse i hekseskolen er at den universelle guddom kan sammenlignes med en diamant. Det er bare en stein, men den har mange fasetter. Disse mange fasettene sammenlignes da med de personlige guddommer. Correllianere har gjerne flere personlige guddommer, og valget ligger i hvilke guddommer

som tiltaler oss på noe vis, og i hvilket behov det enkelte menneske har. Den guddom en føler størst tilknytning til, og som man jobber mest med, er ens beskytter (på engelsk: patron deity). Noen forholder seg også bare til sin beskytter- guddom. Denne ene personlige beskytter- guddom kan byttes ut gjennom livet, med en annen, eller med flere andre . Hva angår guder og gudinner, så står correllianere svært fritt i valget av hvor mange, og hvilke. Correllianere oppfordres til å ta vare på sin(e) guddom(mer). De anbefales å snakke med dem, be til dem, og ofre til dem regelmessig. Med å ofre til dem så menes å tenne lys, en bolle med vann, en bolle med mel eller en bolle med salt. Røkelse, blomster og til og med godteri kan brukes. Hva som ofres er ikke det viktigste, da intensjonen bak ofringen er det sentrale. Ofringene er ikke gitt fordi at correllianere tror at guddommen(e) på noe vis har behov for det, men er ment mer for å vise sin takknemlighet (Lewis- Highcorrell a. 2013: 139- 143).

I denne leksjon, så presenteres det nærmere hvordan den maskuline siden av det guddommelige kompletterer den feminine. Som den personlige guddom så kan guder dyrkes og tilbes på samme vis som gudinner. På det mer abstrakte nivå, så presenterer Guden det manifesterte, det håndgripelige. Correllianere ser på Gudinnen som skaperen og Guden som det skapte. De er således begge nødvendige før skapelser. Gudinnen fremstilles som essensen og Guden som materien. Gudinnen er liv, og Guden livet, og sammenkomsten av dem er ment å være verden slik vi kjenner den (Lewis- Highcorrell a. 2013: 150).

Åttende leksjon

I åttende leksjon læres det hovedsakelig om påkledning. I spesielle tilfeller inntar correllianere spesielle antrekk som prestinne/ prest, og det læres om fordeler som kan finnes ved å gjøre enkelte ritualer nakne (Lewis- Highcorrell a. 2013: 155), men her må påpekes at det er relativt lite vanlig med nakne ritualer i correlliansk wicca, men kan være en nyttig måte gjøre ritualer på om man er alene eller bare sammen med en partner av romantisk art (Prendergast 2014).

De fleste correllianere går kleddt i helt normale klær, også ved deltakelse i ritualer. Det finnes også ritualer hvor bare den ledende prest eller prestinne bærer en spesiell kappe, eller ritualer hvor alle de deltakende bærer en kappe. Dette varierer litt fra tempel til tempel og fra sirkel til sirkel. Alle innenfor et tempel eller en sirkel kan velge selv om de vil ha en maken kappe som representerer de som en enhetlig gruppe, eller om alle ønsker en helt personlig og individuell kappe som representerer det individ som bærer det. Bærere av like kapper, velger oftest å likevel dekorere sine med personlig dekor. Kappene kan for øvrig ha ulike design, inspirert av antikken, gresk- romersk stil eller keltisk stil. Farger på kapper varierer også, ut fra om man tilhører et spesielt tempel som krever en viss farge, eller om man bare skal tilfredsstill sin egen smak. I grunnen så står man veldig fritt til valg av kapper og påkledninger, men en ting som ofte går igjen er bruken av «the stole», et langt stykke tøy som bæres rundt halsen under ritualer. De medlemmer uten en correlliansk preste/prestinne- utdanning bærer tradisjonelt en «stole» av fargen grønn, mens de som studere for å bli prest eller prestinne bærer en «stole» av fargen hvit. De som er utdannede prester/ prestinner bærer fargen lilla, mens de med de høyeste grader innen correlliansk wicca bærer fargen lavendel på sin «stole» (Lewis- Highcorrell a. 2013: 155-164 og correllian.com 2014). Mange templer har valgt å bruke hvite eller sorte kapper. Alle farger har symbolske meninger, og under ser vi en kort oversikt:

<ul style="list-style-type: none"> - Svart: visdom, veiledning og beskyttelse - Lilla: spiritualitet og synskhet - Grønn: helbredelse, velstand og fruktbarhet - Hvit: uskyldighet, manifestasjon og til generelle formål 	<ul style="list-style-type: none"> - Gul: lykke og suksess - Oransje: kreativitet - Rød: sterke følelser, lidenskap og tillegger ekstra energi til alt arbeid - Rosa: romantisk kjærlighet, medlidenhet - Blå: kommunikasjon
---	---

I følge correllianere finnes det flere grunner til å bære kapper ved noen anledninger, for uten at de mener at det ser bra ut, og kan skape en følelse av tilhørighet, så hjelper det også til med flyten av energy (Lewis- Highcorrell a. 2013: 75).

I denne leksjon så fremstilles guden mer personifisert, og de to hovedformer av guden presenteres: den unge guden for liv, vekst, og evolusjon, og den eldre guden for død, transformasjon og involusjon. Jeg skrev tidligere (leksjon seks) at den correllianske Gud fremstilles i fire former, og det er riktig. Disse to hovedformer, deles igjen inn i to former av hver. Den unge gud er helten og elskereren, og den eldre gud er kongen og trollmann. Helten viser det sekulære aspektet ved den unge guden, og elskereren det spirituelle aspektet. Lignende er det med den eldre gud. Kongen viser det sekulære aspekt, og trollmannen det spirituelle aspektet. I leksjon åtte så blir man bedre kjent med forestillinger av helten, representert ved guder som eksempelvis Apollo, Green Man (Green Jack or Green George), Mars, Percival og Tor (Lewis- Highcorrell a. 2013: 169- 171).

Niende leksjon

I niende leksjon læres det om symboler, varsel, og om guddommelighet, og om hvordan tolke tegn og symboler. Som i de fleste paganistiske religioner så er symboler også viktig i den correllianske tradisjonen. Med symbolisme menes det at lett gjenkjennelige objekter eller figurer også kan representere mere abstrakte og opphøyde konsepter (Lewis- Highcorrell a. 2013: 175). Jeg har tidligere nevnt eksempler på dette, som i femte leksjon av hekseskolen, hvor det kommer frem hvilke deler av et klassisk wicca- alter som symboliserer de ulike retninger; nord, sør, øst og vest, og igjen hvilke symbolske meninger og styrker de ulike retningene er ment å ha. Et annet eksempel er den magiske sirkel og påkallelsen av de fire “airts”, som for correllianere symbolsk er en portrettering av universets skapelse, og at samspillet mellom de fire elementer opprettholder og fortsetter denne skapelsen.

Innenfor wicca er det som for andre, religiøse eller ikke religiøse, slik som det ser ut. Ting er ting, men både innenfor correlliansk wicca, og innenfor andre wicca- retninger, ser de i tillegg en sammenheng i alle ting, og en betydning som ligger under overflaten av de ting som vi kan se. Bruken av mange symboler for å formidle mer komplekse spirituelle ideer er kalt allegori. Allegori tillater enkle kunstverk, historier og symbolske aksjoner å innta flere meninger på en gang, og på flere nivåer. Allegori kan også la noen mer abstrakte ideer å ta form på et fysisk vis, så det blir lettere forståelig. Et eksempel er hvordan et beger dekorert med lotusblomsten

kan fortelle mange correllianere en historie om en vekst av spirituell opplysning, fordi lotusblomsten vokser opp av søle, gjennom vann, og blomstrer i den frie luften, som kan symbolisere vår bevissthet som har rot i den fysiske bevissthet, vokser opp gjennom emosjonelle og mentale forståelser, og blomstrer når den når den spirituelle opplysning (Lewis- Highcorrell a. 2013: 176).

Et omen er en symbolsk beskjed fra det guddommelige. Innenfor correlliansk wicca snakker vi da hovedsakelig om beskjeder fra den store Gudinnen. Det er en vanlig forestilling at omener kan komme i alle former, når som helst og hvor som helst. For vår norske hverdag, er overtro også en passende beskrivelse. Et av de eksempler som det vises til i hekseskolen er det dårlige omenet det skal være hvis en sort katt krysser gaten foran deg. Den vanligste tolkning av dette omenet er uflaks, mens det for correllianere fremstår en slik hendelse som en advarsel fra Gudinnen om å passe på og være forsiktig. Siden correllianere og andre wiccatilhengere ser gudinnen som en del av det hele, og dermed finnes i oss alle, så kan også alle ting sees på som budbringere fra Gudinnen. Rådet som gis i tolkningsarbeidet med omener, er å gjøre seg kjent med noen av de viktigste symbolene, men også å kjenne deg selv. Bare du og ditt indre er i stand til å tolke beskjeder fra gudinnen til deg. Omenet i forestillingen som overtro er et kjent fenomen for de fleste, og i denne forestillingen beskrives omener gjerne som noe som ufrivillig kommer ens vei, men for correllianere finnes det en forestilling om at man kan be gudinnen om å motta omener som et slags svar på noe man lurte på (Lewis- Highcorrell a. 2013: 176- 177).

Et eksempel hentet fra heksekolens egne lærebøker:

«O Goddess, if the answer to my question is yes, may the next bird I see be brown. If the answer is no, may the next bird be black».

(Lewis- Highcorrell a. 2013: 177).

Gud for leksjon ni er elskereren, den spirituelle delen av den unge guden. Elskereren er forestilt som en slags partner/ gemal for gudinnen. Hun er yin og han er yang. En viktig myte om elskereren er historier om hans død og gjenfødelse, for solen forsvinner gradvis etter

sommersolverv. Dette er myte som har gitt han tilnavnet; “den døende gud”. Eksempler på elskereren finner vi i guder som Attis, Horus, Lugh, Tammuz og Xango (Lewis- Highcorrell a. 2013: 185- 188).

Tiende leksjon

I tiende leksjon læres det om hvordan å jobbe med energier, både de som kommer fra ens egen kropp, og fra andre mennesker og andre levende ting. Et annet ord for å jobbe med energier, er magi. Innenfor correlliansk wicca jobber de mye med energier. Et eksempel på hvordan er bruken av chakra- systemer. De ulike chakra- systemer stammer fra østlige disipliner. Ordet chakra (og navnene på chakraene) kommer oftest fra sanskrit, og betyr en spinnende skive eller hjul, spiral eller virvel, og er betegnelser på energipunkter i kroppen som gjerne betraktes som møtepunkter for fysisk, psykisk og åndelig energi. Det finnes flere typer chakra- systemer. Disse systemer er blant annet sentrale innenfor en rekke ulike healing- teknikker, blant annet velsignelser, som correlliansk wicca kaller det. I denne leksjon læres det blant annet om de ulike chakra- punkter, og ulike måter å jobbe med de på.

For andre enn paganister, så kan det å gi noen enn velsignelse synes som en hyggelig gest som krever lite av en selv. For correllianere og mange andre paganister, så betyr det å velsigne noen mer enn for andre. For dem er en velsignelse en overføring av energier. De ser på som overføring av energi fra en selv og til den eller det som mottar velsignelsen. De gjør dette ved å kontakte sin egen indre guddommelige energi, og de lar denne energien flyte gjennom dem og ut til den eller det som blir velsignet, for slik å hjelpe de med å få flyt i sin egen guddommelige energi. Denne energioverføringen kan være motivert av ulike årsaker, men de fleste slike energioverføringer/ velsignelser kan også kalles helbredelse/ healing for å hjelpe syke eller for å fjerne negative energier, velsignelser som er ment for å styrke det spirituelle på et vis, og kommunikasjon, da ofte til og fra forfedre eller andre guider. I denne leksjon følger det også med en del øvelser som bruker chakra- punkter, som skiller seg noe fra øvelser fra de andre leksjoner.

Gud for leksjon ti er kongen, som symboliserer det sekulære aspektet ved guddommen. Han fremstilles som en positiv guddom, som får sin styrke gjennom unionen med gudinnen. Han er gud for innhøsting og fruktbar natur. Han er en beskytter for folket, og en fredsforkjemper, en gud for lover og ærlighet. Gudinnen er modergudinnen som har skapt jorden. Han er faren som beskytter og tar vare på skapelsen. Eksempler på forestillinger av kongen er Atlas, Jupiter, Nodens, Ra og Yu- Huang- Shang- Ti (Lewis- Highcorrell a. 2013: 202- 204).

Ellevte leksjon

I ellevte leksjon lærer en om urter, oljer og røkelse. Både historie, natur og bruk av oljer og røkelse er sentralt. Mange av de forestillinger som en ikke- paganist ofte har om hekser er nettopp dette med urter, og bruken av det. Dette er ikke ubegrunnet. Dette er også forestillinger og forventninger de ofte har til seg selv også.

Urter har vært brukt som medisiner, til smak, og for å skape dufter i lange tider. For wicca-tilhengere er også magi knyttet til urter. Og her kan det være nødvendig å påpeke at alle planter gjerne omtales som urter innenfor paganistiske retninger, og ikke bare de klassiske urter som brukes til matlaging i dag (Lewis- Highcorrell a. 2013: 209).

I følge correllianeres lærebok, så kan urter brukes til mye forskjellig, men at all bruk av urter i magisk arbeid har en ting felles. Ideen er å overføre kvaliteter som finnes i planten/ urten over til et menneske, dyr eller en ting. Noen ganger er dette gjort eksternt, gjennom røkelse eller oljer. Andre ganger gjøres det internt, ved å innta urten/ urtene, for eksempel gjennom å drikke te laget av den/de. Den aller enkleste måten å bruke urter på er ved å putte helt friske og ferske planter i rommet en bruker mye tid i. Oljer og røkelse er planter/ urter som har blitt tørket og oppbevart, sannsynligvis en tradisjon som startet grunnet lite tilgang på planter i deler av året. Noen mener også at de metafysiske egenskaper i noen planter blir forsterket ved oppbevaring og preservering (Lewis- Highcorrell a. 2013: 210- 211). Videre i denne leksjon lærer det om hvordan man kan lage oljer og røkelse selv, og om hvordan man kan lade urter

for å få økt effekt før bruk. En lengre oversikt over hvilke planter som er gunstige å bruke, og til hvilket bruk følger også. Noen eksempler:

-Løk: beskyttelse, exorcisme, helbredelse, penger, profetiske drømmer, begjær

-Orkide: kjærlighet

-Appelsin: kjærlighet, spådom, hell, penger

-Lakris: kjærlighet, begjær, trofasthet

-Papyrus: beskyttelse

(Lewis- Highcorrell a. 2013: 215- 223).

Gud for ellefte leksjon er trollmannen, en representant for den eldre gud. Lord av vinter, denne eldre gud er guddommen for jakt, skogen, for spill og for alle ville skapninger og ville steder i naturen. Han regnes gjerne for å være gud for trollmenn, sjamaner og prester. Den mest vanlige forestillingen av denne guden er som Cernunnos, et gammelt keltisk navn som betyr «Horned one», og fremstilles ofte med horn. Andre keltiske navn for Cernunnos er Secullos, Dagda og «Fisher King». Den eldre gud hedres på midtvinter, ved høytiden Yule, og etter dette blir han gjenfødt som den unge gud, men det skjer først ved Yule. Da er han på høyden av sine krefter. Under denne høytiden blir han ofte portrettert som en gammel mann med langt, hvitt skjegg kledd i rødt eller grønt. Det kan dermed tenkes at dagens julenisse stammer fra en paganistisk gudforestilling, uten at det er kjent bevist (Lewis- Highcorrell a. 2013: 224- 226).

Tolvte leksjon

I tolvte leksjon, som er den siste leksjonen, læres det om steiner og krystaller, og om hvordan de mener at de kan være til hjelp i bruken av magi. Som tidligere forklart om magi, så mener correllianere, at alt inneholder en aura, eller et energifelt, også steiner. De mener at den

energien som alt og alle omgis av er like særegent for hver enkelt, som den faktiske fysiske form. Dette gir alle ting ulike energier, og således ulike styrker og svakheter. De kaller det for en slags personlighet. Derfor kan en ametyst- stein virke på en annen måte enn en annen ametyst. Man må selv bare kjenne og føle på steinen for å finne hvilke som tiltaler en eller som bringer en den energi man søker i en stein eller amulett. Lister av bruk for de mest vanlige steiner er også lagt ved, men man oppfordres til å se de som kun veiledende. Den videre lære er at de nevnte energifeltene slett ikke er abstrakte eller lever i egen vakuum, heller tvert om. De er foranderlige og kan påvirke hverandre, spesielt når det er intensjonen, som det jo er i bruken av magi (Lewis- Highcorrell a. 2013: xv og 229- 232).

Bruken av steiner er oftest brukt som talismaner eller amuletter. Med det så menes det at en bærer en stein for å øke, forsterke eller for å tiltrekke seg energier som sympatiserer med den valgte stein. Et eksempel på slik bruk er å bære en rose kvarts for å øke indre energi og for å tiltrekke seg romanse, eller ved å plassere en malachite på en bunke penger for å stimulere økonomisk vekst. Men de bruker også steiner i litt andre sammenhenger. En stein kan bli brukt for å fokusere energi, ved å visualisere et lys som skinner gjennom, som å bruke en ametyst som lysreflektor for å stimulere psykens åpenhet, eller ved å la det imaginære lys flomme gjennom flourite ved helbredelsesprosesser. Steiner brukes for å styrke eller for å skape stier/ veier av energi, for eksempel når steiner/ krystaller legges ut i en trekant eller firkant for å skape et sterkere energifelt som vil være behjelpelig innen magisk arbeid (Lewis- Highcorrell a. 2013: 229- 230). I følge Rev. Louise Prendergast Halvorsen så kan også mange andre ting brukes som talismaner. Bare fantasien kan stoppe deg. Eksempler hun kom med er skjell, fuglefjær og løv. Dette samsvarer med ideen om at alle ting har en personlighet og en egenartet energi.

Eksempler fra den vedlagte veiledende liste på steiners bruksområder:

- Lys blå agate: helbredelse og overkommelse av hindringer. Kan også bli brukt som en ønske- amulett.

- Klar krystall: forsterker og styrer energier. Bygger stier/ veier av energier. Styrker energien av alt det er i nærheten av.
- Mørk rød granat: personlig styrke, fokus og beskyttelse. Kan også være hjelpsom innen helbredelse, spesielt ved blodrelaterte sykdommer.
- Rosa kvarts: kjærlighet, lykke og selvtillit
- Hvit månestein: beskyttelse og bidrar til å åpne psyken. Absorberer negativitet og styrker selvtillit bevist

(Lewis- Highcorrell a. 2013: 232- 233).

Det følger også med en veiledende fargekart for talismaner og amuletter. Denne tilsvarende med det fargekartet som presenteres i leksjon 8 om antrekk/ påkledning. Et kart for å klargjøre de egenskaper som ligger i de ulike typer metall følger også med. For eksempel så fortelles det at sølv er hellig for månen, og det betyr da hellig for Gudinnen, og spesielt i hennes form som den store mor. Gull er brukt for å åpne psyken, synskhet og for alle typer magisk arbeid. Likeledes representerer gull solen, og Guden, og da spesielt i hans form som elsker og partner til Gudinnen. Gull er brukt for å påvirke ytre suksess, popularitet og personlige oppnåelser bevist (Lewis- Highcorrell a. 2013: 236).

«The Goddess is not greater than the God. Nor is the God greater than the Goddess

But both are equal. And neither is complete without the other» (Lewis- Highcorrell a. 2013: 238).

Dette sitatet er hentet fra den ene læreboken til hekseskolen. Det oppsummerer veldig bra essensen i hvordan correllianere ser på Gudinnen og Guden. De ser på disse som de som grunnleggende for alt liv og mener at de strømmer gjennom alt levende, inkludert din egen kropp. Og det guddommelige inne i deg selv er den siste guddommen som presenteres i leksjon 12. Din kropp er hellig, så ta vare på den, og lytt til den. Din sjel, ditt høyere selv er

også guddommelig, så opptre og tenk riktig. Å være den beste deg du kan være, er i følge correllianere, den mest hellige jobb du kan gjøre mens du vandrer på jorden (Lewis-Highcorrell a. 2013: 238- 239).

3.4. Correllianske ritualer og høytider

Sabbater

Correllianere, og andre wicca- tilhengere, feirer totalt åtte sabbater. De åtte sabbater er inndelt i to deler hva angår feiringen av dem. De store sabbatene er de mer feminine, som er tilegnet Gudinnen, og de mindre sabbatene er de mer maskuline, og som feirer Guden. De store sabbatene er innrettet mot månens karakter, og tidligere forbundet med månekalenderen. En del correllianske grupper regner fortsatt ut de store sabbatene etter månekalenderen, og en del grupper bestemmer sine datoer på andre vis, men de fleste grupper i dag feirer dem etter de kalenderdatoene som angis lengre ned på siden. De mindre sabbatene er rettet mot solens karakter, og er jevndøgnspunktene og solvervene, som solkalenderen er basert på. Ettersom året, for correllianere, er inndelt i en mørk og en lys halvdel, så finnes det to store sabbater og to mindre sabbater hvert halvår (Lewis- Highcorrell a. 2013: 47- 48).

I den årlige syklus er den mørke halvdel av året vinteren og våren, hvor da Jorden hviler og fornyer seg selv før «hun føder» fram nytt liv. Den lyse halvdel er sommeren og høsten hvor da skogene vokser og blomstrer for å føde jordens skapninger. Under den mørke halvdel av året, så mener correllianere at jordens energi er riktig for å fylle på fertiliteten. Under den lyse halvdel er jordens energi fokusert mer utover, og det mener de gjør fertiliteten manifestert i fysisk form.

I følge correlliansk wicca så påvirker ikke den årlige syklus oss like sterkt som den månedlige månesyklus, men den kan ha en merkbar effekt. Spesielt viktig er overgangspunktene Beltaine og Samhain. Ved disse to datoer mener de at den psykiske tid er på sitt årlige høydepunkt, og

sløret mellom de ulike verdener er på sitt tynneste. Dette innebærer en tro på at på akkurat disse to sabbater, så er de psykiske krefter på sitt mest intensive, som vil si at magi er da mest effektiv, og overnaturlige fenomener er vanligere.

Navn på sabbater:

- Samhain/Halloween/(Alvablotet) er 30. oktober -1. november. Innleder den mørke halvdel av året, og er en mørk sabbat.
- Yule/Vintersolverv/Midtvintersblot er 20. -23. desember. Feires ved vintersolverv, og datoen varierer. En mørk sabbat.
- Imbolc er 1. eller 2. februar. En mørk sabbat.
- Ostara/Vårjevndøgn er 20. -23. mars. Feires ved vårjevndøgn, og datoen varierer. En mørk sabbat.
- Bealtienne/Ildfesten er 1. mai. Innleder den lyse halvdel av året, og er en lys sabbat.
- Litha/Sommersolverv er 20.-23. juni. Feires ved sommersolverv, og datoen varierer. En lys sabbat.
- Lughnassadh/Lammas er 1. August. En lys sabbat.
- Mabon/Høstjevndøgn er 20.-23. september. Feires ved høstjevndøgn, og datoen varierer. En lys sabbat (Lewis- Highcorrell a. 2013: 49).

Samhain/ Halloween

Denne dagen, 31. oktober, er nyttårsaften for mange correllianere, og andre paganister. Samhain (uttalt sowin eller sohin), er regnet for å være starten av det gamle keltiske året, og var de dødes festival. Ved Samhain hedrer correllianere ånde verden, sine forfedres ånder, sine elskede som har dødd og sine åndelige veiledere. De bruker gjerne denne høytiden til å reflektere over sin egen fysiske dødelighet, og naturen i forandring og transformasjoner som

finner sted i syklusen av liv og død. Samhain er høytiden som markerer slutten for innhøstingen, og for begynnelsen av vinteren (Lewis- Highcorrell a. 2013: 49- 50).

Samhain er en måne- sabbat, og er hellig for den gamle gudinnen, og sees ofte som den mørke typen heks som de fleste av oss forbinder med nettopp Halloween. Hun har mange navn, blant andre Hel, Hekate, Morgan, og Cerridwen. Hun avbildes som en eldre kvinne, og regnes for å være hersker over magi og ånde verden. Hun er de dødes gudinne, for visdom, og gudinne for den endelige ende for alle ting. I det viktige litterære verket Vangelo Delle Streghe regnes hun for å være den samme som den opprinnelige Guddommen, nemlig Gudinnen i den aller første skapelsen (Lewis- Highcorrell a. 2013: 49- 50).

Ved Samhain antas det at den psykiske tid er ved et av sine høydepunkt, og at det således er en bra tid for alle slags typer magi, spådom, og indre arbeid. De fleste wicca- hekser betrakter Samhain som den helligste av alle høytider (Lewis- Highcorrell a. 2013: 50).

Yule/ Vintersolverv/ Midtvinter/ Alban Arthan

Vintersolverv, 20- 22. desember, ansees i mange tradisjoner å være vinterens høydepunkt. Navnet menes å stamme fra det germanske ordet Iul som betyr hjul. Ettersom vintersolverv er den korteste dagen på året, så markerer den at solen står lavt, og at etter dette kommer solen til å vokse seg sterkere (Lewis- Highcorrell a. 2013: 50).

Yule er en høytid til ære for solen, og er hellig for den gamle guden, vinterens herre. Denne gamle guden har også mange navn, blant annet Cernunnos, Santa Claus, Odin og Harlequin. Denne guden fremstilles ofte som en gammel mann, majestetisk og ofte glad. I blant blir han vist som en konge i hermelinlignende kappe. Andre ganger sees han som en gjøgler eller lignende. Som den gamle gudinne er dødens gudinne, er den gamle guden herre over døden og ånde verden og magi. Han regnes som gud over skogen, for dyrene, og for jakten. Ofte avbildes han med horn eller med hornkrone (Lewis- Highcorrell a. 2013: 50) .

Imbolc/ Candlemas

Imbolc, 1. februar, er, for correllianere, og andre wiccanere, høytiden for vårens start. Noen feirer Imbolc 2. februar. Den representerer jordens fornyede liv etter vinter og den voksende styrken hos solen. Det er lysets høytid, og symboliserer daggry. Det er tradisjon å tenne mange lys i denne høytiden, for å oppmuntre solen å lyse sterkere og for å oppmuntre jorden til å kaste av seg kulden fra vintermånedene (Lewis- Highcorrell a. 2013: 51).

Tradisjonelt så feires Imbolc/ Candlemas, ved at et dyr (for eksempel en hamster) settes fri ved soloppgang. Hvis dyret ser sin egen skygge, så heter det at vinteren vil vare i seks uker til, frem til Ostara. Hvis der i mot ikke dyret ser sin egen skygge, så tolkes det som at vinteren er over (Lewis- Highcorrell a. 2013: 51).

Imbolc sees på som en månehøytid, og er hellig for jomfrugudinnen, daggryets og ildens gudinne. Denne gudinne har mange navn, for eksempel Brighid, Bride, Eos, Aradia og Vesta. Hun er ikke bare en gudinne for fysisk ild, men også kreativitetens ild. Hun er ilden som er den første gnisten av fertilitet og liv. I det viktige Vangelo Delle Streghe sies det at når gudinnen først så gudens skjønnhet så begynte hun å skjelve, og hennes skjelving var den først daggry. Det er derfor daggry sees på som en gudinne, og egenskaper som inspirasjon, og begjær etter skjønnhet er jomfruguddinnens natur (Lewis- Highcorrell a. 2013: 51).

Ostara/ Vårjevndøgn

Dette er en dag da wiccanere mener at det er viktig å ta hånd om sitt «indre barn», fornyelser i livet, nye liv, og de filosoferer gjerne over forhold mellom barn og forelder.

Vårjevndøgn er når dag og natt er like lange. Det ansees for å være høydepunktet for våren, når livet spriker ut i alle retninger. Vårjevndøgn er en høytid for daggry og det økende livet.

Vårjevndøgnetts ritualer feirer det fornyede livet i mange former: egg, som et symbol på gjenfødelse, de males gjerne i klare farger og anvendes i hellige riter før de spises. Dyreunger, spesielt kyllinger, ender og kaniner, er symboler for sesongen. Kaninen, som er et gammelt månesymbol, representerer jordens fornyede fertilitet (Lewis- Highcorrell a. 2013: 51- 52).

Vårjevndøgn er en solsabbat og er hellig for den unge guden, herre over den oppstående sol og livet. Han verner om de voksende planter og om dyrene, i tillegg til sollys. Denne guden kan ha mange navn, men correllianere vil ofte kjenne han som den grønne mannen, og kan være fremstilt som omringet av grønt, som for eksempel grønnpilanter som vokser/ pustes ut av hans munn. Navn han kan tildeles er Grønne Jack eller Grønne George. Vårjevndøgn har også sterke kvinnelige gudinner, og er blant annet en høytid for jomfrugudinnen, som fremstår som et motstykke til den unge guden (Lewis- Highcorrell a. 2013: 52).

Bealteinne/ Rodmas/ Kalenda Maia/ Walpugis/ May day

Bealteinne (uttales ball- tuh- nuh eller bell- tane) feires 1. mai. Sentralt for dagen står kreativitet og seksualitet. Dette er, for correllianere, dagen for å se nærmere på disse sider ved sitt eget liv, og deretter be om mer, eller forandringer, hvis det er det de føler er nødvendig (Lewis- Highcorrell a. 2013: 52).

Bealteinne er begynnelsen på den lyse halvdelen av året, og de hevder gjerne at det således er begynnelsen av sommer. Bealteinne er motsatsen til Halloween/ Samhain, og er selve livets høytid. Bealteinne feirer foreningen av Gudinnen og Guden, og feires med stor glede. Blomster brukes for å symbolisere denne foreningen, og en slags dekorert stang stukket i jord kan representere Gudens fallos plantet i jorden, som moder jord (Lewis- Highcorrell a. 2013: 52).

Bealteinne er en månesabbat, og er ansees for å være hellig for den store modergudinnen. Denne gudinnen har mange navn, som for eksempel: Eartha, Demeter, Mati Saira Zemlya,

Yemaya, Gaia, Nerthus, og mange flere. Hun er livets kilde, som bringer fertilitet til jorden, og på tiden for ildfesten skal hennes kraft være oppstigende, og jordens rikdom føres frem. Modergudinnen er å regne som den grunnleggende arketyperen for Gudinnen (Lewis-Highcorrell a. 2013: 52).

Midtsommer/ Litha

Midtsommer er årets lengste dag og feires ved sommervet. Den ansees for å være høydepunktet for sommeren. Midtsommer er en feiring av det absolutte høydepunktet for solens og livets krefter. Men den erkjenner også at etter denne dagen, så begynner solens svekkelse, og dagene blir kortere (Lewis- Highcorrell a. 2013: 52- 53).

Som solsabbat så er Midtsommer hellig for solguden, som livets herre. Denne guden kan også ha mange navn, som for eksempel: Apollo, Balder, Lugh, Horus, Chango, og mange flere. Han er gud over livet og den fysiske verden, og er den grunnleggende arketyperen for Guden. Feiringen av Midtsommers høydepunkter er å erkjenne kreftene som finnes i livet og i lyset, og det er en høytid for å glede seg over gode tingene som universet har å tilby oss mennesker (Lewis- Highcorrell a. 2013: 52- 53).

Lughnassad/ Lammas/ First fruits/ Bron Trograine

Denne høytid er, for correllianere, en tid for å arbeide med healing og fundere over hvordan ting henger sammen.

Innhøstingsfesten feires den 1. august, og noen få har valgt å feire den 2. august. Lugh er den keltiske solguden, og han er viktig for vegetasjon og dyrket mark. Lughs «bryllup» er innhøstingsfesten, når avling høstes. Når innhøstingen er ferdig, og det siste av avlinger er i hus, gifter Lugh seg på symbolsk vis med dødsgudinnen. Men likevel ansees denne festen for å markere begynnelsen, og ikke slutten, på innhøstingen. Dette er begynnelsen på høsten, i

følge tradisjonen. Innhøstingsfesten er høytiden for den første frukten, og takksigelse for jordens fertilitet finner sted. Første bakst som finner sted etter denne høytid kan bli velsignet (Lewis- Highcorrell a. 2013: 53).

Selv om denne innhøstingsfesten feirer Lugh's død, så er det en månesabbat som er hellig for modergudinnen som innhøstingens dam. Det er hun som bringer jordens rikdommer, og til henne sendes det takk. Ved innhøstingsfesten så oppfylles løftet fra ildfesten, gjennom jordens rikdommer (Lewis- Highcorrell a. 2013: 53).

Det er i denne form som «livets dam», at Gudinnen avbildes i den berømte Venus av Willendorf statuetten. Venus av Willendorf er en gammel statue, som viser den gravide modergudinnen, med bryst tunge av melk, som mange tror er et «bevis» på den fertilitet og de livgivende krefter som finnes hos den store moderen (Lewis- Highcorrell a. 2013: 53).

Mabon/Høstjevndøgn

Mabon (uttalt Mah- bon) kalles i blant for den andre innhøstingsfest, og feires ved høstjevndøgn. Navnet antas å komme fra den keltiske guden Mabon, eller Maonos, som døde hvert år, og som ble gjenfødt igjen hver vår (Lewis- Highcorrell a. 2013: 53).

Ved denne høytid er det meningen at correllianere skal gjøre en sammenligning av arbeidet man har valgt å utføre gjennom året, og her har de slags siste mulighet til å rette opp de saker som man ikke er ferdig med, og de viser sin takknemlighet for den hjelp de har fått under den tiden som har gått.

Høstjevndøgn er når dag og natt igjen er like lange. Høstjevndøgn er midt i innhøstingen og midt på høsten. Dette er tiden for solens utgang, og dens langsomme glidning over i vinter, og

inn i solens symbolske død. Dette er også tid for jordens forsvinnende livskraft, når sommerens planter bærer sin frukt og visner (Lewis- Highcorrell a. 2013: 53).

Mabon er en solhøytid, og er således hellig for faderguden. Dette symboliserer Guden som konge og dommer, og som stammens herre og stammens eldste. Han er herre over balansen, loven og de rettvise, guden for heder og samvittighet. Han fremstilles som den guden som er villig til å gi sitt liv for sitt land, eller som en forelder villig til å gi sitt liv for sitt barn, eller som en god leder for sitt folk. Faderguden har mange navn, inkludert Zeus, Tor, Jupiter og mange andre. Mabon er i blant også knyttet til den gamle guden, spesielt i sin form som Dionysos, ettersom dette også ansees for å være tiden for druers innhøsting. I denne betydningen hedrer høstjevndøgn guden av ekstase, åndelige visjoner og frihet (Lewis- Highcorrell a. 2013: 53- 54).

Esbats

I tillegg til måne og sol- sabbater, så har correllianere esbats. Sabbater er de store sabbater, mens esbats er de mindre seremonier. Dette er en mer personlig form for tilbedelse og feiring av det guddommelige. Esbats er til for å jobbe mot mål som er personlige for medlemmer av tempelet eller heksesirkelen, fremfor det kosmiske. Når disse skal finne sted avtales internt i grupper, men noen guide- linjer finnes. En ny- måne- esbat finner sted i starten av en ny måne. Ved en slik esbat kan man jobbe for å manifestere ting som vil vokse i takt med månen. Fullmåne- esbats holdes i den siste delen av den lyse halvdelen av månens syklus, når månen er på sitt sterkeste. Styrken fra månen er ment å skulle gi ekstra styrke til det magiske arbeidet. Esbats er vanligvis ikke holdt på den mørke siden av månens syklus (Lewis- Highcorrell a. 2013: 54).

Lustration

En seremoni som er særegne for correllianere er Lustration. Dette er ikke et rituale som er vanlig i andre paganistiske retninger. Lustration oppstod som en enkel seremoni av rensing og velsignelse, utført av familien High- Correll. De var i sin start en mye enklere og mindre

formell seremoni enn den er i dag, og i starten var fokuset bare på dere forfedre (Prendergast og correllian.com).

Ved begynnelsen av det nye århundre ble de noe sporadiske Lustration- seremonier gjort om til faste halvårs- seremonier, som i stor grad kan minne om festivaler med mange tilreisende correllianere. Denne samlingen av medlemmer på tvers av land og templer var en ide fra den correllianske yppersteprestinnen Lady Green Owl av Trianna som følte at en slik offentlig påkallelse av velsignelse og beskyttelse av, for correllianere, hellige forfedre ville komme til å være et bra og samlende initiativ for medlemmene i den raskt voksende tradisjonen (Prendergast 2014 og correllian.com).

Første gang de avholdt en slik større Lustration- seremoni/ festival var i Vermilion County, Illinois, som regnes som stamstedet for correlliansk wicca. I dag er det imidlertid slik at templene rulerer på å arrangere Lustration for forfedrene en gang i året, mens den årlige Lustration for de levende fremdeles arrangeres i Vermilion County. På denne måten forsøker correlliansk wicca å fortsette tradisjonen med å hedre sin opprinnelse, men på samme tid dens økende mangfold. Lustration for forfedrene holdes hver vår, vanligvis i mars eller april. Lustration for de levende holdes hver høst, vanligvis den første helgen i september (Prendergast 2014 og correllian.com).

De fleste correllianske ritualer har som sagt ikke noe fast skript som de forholder seg til, bare veiledende forslag til skript, som alle får sitt personlige preg fra den som utfører ritualen. Ved Lustration- ritualer, så er det motsatte tilfelle. Her samles det så mange fra forskjellige land og ulike templer at et felles skript er laget. Noen nyanser kan preges av personen som utfører, men det vil være gjenkjennelig for alle som kjenner seremonien (Prendergast 2014 og correllian.com).

Oppsummering av den correllianske wicca

For å oppsummere de viktigste sider ved den correllianske wicca, så vil jeg her ta med deres egen oppsummering av hva correlliansk wicca er, og hva de tror på.

«A Correllian Creed

(Compiled by Terry Power using Chancellor Don Lewis Highcorrell texts)

- We believe that Inner Truth is universal in Nature. It is expressed through many outward forms. Deity comes to each person in the way that is best for that person, and which is unique to him or her.

- We believe that "the Gods" are human's ways of understanding and interacting with Deity. These many faces are equally true and equally valid. They are all attempts to understand the ultimate transcendent nature of Deity.

- We believe in the providence of Deity; that all things happen according to the will of Deity, which is ultimately to the good.

- We believe that as humans we have many levels to our being. These include the physical, emotional, and mental levels as well as the astral and soul levels.

- We believe in reincarnation; that the soul is created from Deity and is never separate from Deity. The soul shares, on an inner level, the attributes of Deity, which include immortality, magic, and powers

of the soul.

- We believe in a living, spiritually sentient Universe, of which all galaxies, stars, and planets are components. The Earth as one of these components is equally living and spiritually sentient and as such all systems and creatures on Earth are components.

- We believe that everything is in a state of constant and ultimately beneficial growth and evolution. This growth and evolution occurs to all of existence, be it the soul, the planet, or the Universe, all being a mirror of Divinity, which evolves and grows as well.

- We believe that the Wiccan Rede, "Do As You Will, But Harm None" is the highest moral statement. It is an effective pattern for a moral life.

- We believe that ultimate truth is beyond the understanding of humans. Therefore, it is natural for a person's belief and Deity should develop to reflect the individual's personal relationship with the Divine.

- We believe that all...religions should acknowledge one another as kindred and stand together as equals. Our similarities...far outweigh our differences.» (Correllian.com).

4. Drøftelse

I dette kapittel vil jeg se nærmere på hva som menes med nyreligiøsitet, og jeg vil drøfte correlliansk wicca i forhold til definisjoner og teorier om nyreligiøsitet. Det er i dette kapittel jeg også skal se nærmere på de tidligere nevnte tre veier som Krogseth har satt opp som en typologi for hva som er nyreligiøst, og drøfte på hvilken måte correlliansk wicca passer inn under disse typer.

4.1. Drøftelse

Religionskritikk fra store tenkere som for eksempel Karl Marx og Max Weber, globalisering av verdenssamfunnet, og de stadig mer pluralistiske samfunn vi lever i, har ført til en viss sekularisering. Det moderne samfunnet, særlig i vesten, preges av en viss religiøs skepsis og av å være sekularisert. På samme tid opplever vi at religion har blitt til et privat anliggende. Allerede i første avsnittet jeg skriver om correlliansk wicca i kapittel tre presenterer jeg det som correllianere ser på som det viktigste; en personlig, spirituell, magisk og psykisk utvikling. I dette kapittel finner vi også «the wiccan rede», som i første setning sier: Gjør som du vil (fritt oversatt). Denne privatiseringen, fokuset på individet, og det behovet for selvsakralisering som har oppstått, er typisk for vår tid, og for nyreligiøsitet. Helas fremhever dette som det ene veldig typiske ved nettopp nyreligiøsiteten. Han anser nyreligiøsiteten for å være en form for spiritualitet hvor det individuelle selvet er den øverste autoriteten, den viktigste aktøren og hvis utvikling er det fremste mål. Ifølge Zygmunt Bauman er det å måtte "bli det man er" et særtrekk ved det moderne liv. Mennesker er i dag ikke lenger "født inn i" sin identitet, og det er ikke samfunnet som bestemmer deres sosiale status. Vi må altså selv finne ut hva eller hvem vi er ment å være, for så å bli det. Ifølge Bauman "erstatte moderniteten den heteronome bestemmelsen av sosial status med pålagt og obligatorisk selvbestemmelse" (Bauman 2006:47). Når for eksempel kirken har mistet mye makt, står den ikke i en posisjon hvor den kan fortelle mennesker hva de skal tro og mene. Slik blir mennesker stilt overfor et reelt valg når det gjelder religion. De klassiske sekulariseringsteorier sa at i et slikt møte ville fornuft og relativisme vinne, og tro vike. De tradisjonelle sekulariseringsteoriens fremtidsspådommer ble ikke innfridd. I den moderne tid, med religionsfrihet, så synes det som at mange ikke valgte vekk å tro, men heller valgte å søke etter noe religiøst å forholde seg til. Denne prosessen kalles av mange for

resakralisering. Gjennom denne friheten og søken har en ny type religiøsitet gradvis vunnet innpass i vestlig kultur og forandret det religiøse bildet. Moderne menneskers eksistensielle spørsmål bearbeides ofte innenfor nyreligiøsiteten.

De nyreligiøse bevegelsene er nye, som det ligger i navnet. Historien deres er ny og kjent. Mange av bevegelsene startet med en bestemt grunnlegger og en relativt fast kjerne av ideer som dannet utgangspunktet for bevegelsen. I den første fasen var gjerne medlemmene få, engasjementet stort og strukturene løse. Etter hvert som bevegelsene vokser, ligner de ofte mer på en organisert religion, hvor læren blir ytterligere utarbeidet og den får en mer kompleks og tydelig struktur. Mange av de nyreligiøse retninger som oppstår organiseres etterhvert som etablerte trossamfunn. De kan ha en eller flere religiøse ledere, et bestemt sett grunnleggende ideer og verdier og felles ritualer. Til tross for status som nye religioner, så synes det å være et behov hos de aller fleste for å finne et anker og holdepunkter lengre tilbake i historien. Et eksempel innenfor wicca finner vi hos nettopp correllianere. De har en grunnlegger: Orp. Caroline High- Correll. Det startet som en liten familietradisjon med stort engasjement, som fikk med seg andre på veien. De endret seg for å tilpasse seg nye medlemmer og utviklet et tydeligere preg av å være en institusjon, en samlet tradisjon. Behovet for en tydelig lære utviklet seg i takt med veksten av tradisjonen. Hekseskolen oppstod i farvannet av dette behovet. De har i dag en tydelig leder; Rev. Don Lewis High-Correll. I tillegg har de andre forsamlinger og råd som jobber for tradisjonens beste. En kort og tydelig historie, men likevel finnes der et behov for å dra røttene lengre tilbake, helt til gamle cherokee- indianere og gamle skotske hekser. Som tidligere nevnt, så tillegger Correlliansk wicca også stor betydning til ideen omkring forfedre, både forfedre av tradisjonen, som medlemmenes fysiske, og filosofiske forfedre. Viktigheten av forfedre ser vi blant annet representert gjennom ritualet Lustration, hvor de hvert år feirer sine forfedre. Correllianere har en vei bakover for tradisjonen og en for hver enkel tilhenger hvor de oppfordres til å hedre sine egne forfedre. En forklaring på denne trangten til å forankre seg i historien, og ofte så langt tilbake, som med en egen skapelsesberetning, kan være at religionen prøver å gi en total og fullstendig redegjørelse av sin egen posisjon i forhold til verden, hvor da heller verden i noen grad underordnes den religiøse tradisjonen, enn motsatt. Hvordan eksempelvis correllianere trekker sin historie bakover, kommer jeg nærmere tilbake til i veien bakover litt senere i dette kapittel.

Slik begrepet nyreligiøsitet vanligvis blir forstått, og slik det er blitt brukt i denne oppgave, så er nyreligiøsitet først og fremst et vestlig fenomen. Den gjør seg gjeldende både i Europa, Nord-Amerika, Australia og New Zealand. Siden nyansene innen nyreligiøsitet er så mange, så finnes det naturligvis ikke bare variasjoner knyttet til tro, ideer og tanker, men også i den geografiske utbredelse. Globalisering, med sin akselerasjon av informasjon og kommunikasjon, har ført til at bred kontakt mellom de ulike religiøse miljøer innenfor en eller flere tradisjoner har blitt mulig. Som nevnt tidlig i kapittel tre, så startet correlliansk wicca i Danville, Illinois i USA. I dag finnes det tre templer i denne byen. Fra dette startsted har tradisjonen klart å spre seg til store deler av verden. Det finnes, som nevnt, mange templer i USA og Storbritannia. I tillegg finner vi flere templer utbredt i Canada og Sør-Afrika. Australia, Spania og Mexico har også flere templer. Det eneste correllianske templet jeg har hørt om i Skandinavia befinner seg i Sverige og åpnet i 2004, og det synes som at tradisjonen på de årene har hatt en vekst også her, da de jobber med å etablere tempel nummer to (correllian.com). Det finnes også et tempel i Uruguay. Sistnevnte, og Mexicos, og Sør-Afrikas templer, står noe i kontrast til at nyreligiøsiteten er forstått som et vestlig fenomen. Dette kan tyde på at globalisering er en medvirkende faktor til at nyreligiøsiteten når nye terreng. Mye av informasjonen i vår globaliserte tidsalder kommer fra den vestlige del av verden. Den speiler den vestlige kultur, og hvis vi ser religion som en del av det kulturelle storbildet, så kan globalisering også bli en av årsakene til at spredning av nyreligiøse ideer utenfor vesten i større grad vil finne sted i fremtiden.

Holisme er sentralt innen nyreligiøsitet. Steve Bruce anser holismen for å være det mest typiske ved nyreligiøsitet.

«Holisme - innen nyreligiøsitet, en forståelse av tilværelsen generelt og mennesket spesielt som vektlegger at alt henger sammen, alt utgjør en helhet, og at hver enkelt del ikke kan forstås uavhengig av helheten» (snl.no).

Alternativ medisin er også typisk for det nyreligiøse, og er et uttrykk for det holistiske ved nyreligiøsitet. Som fellesbetegnelse for ulike former for legemlig og sjelelig terapi kan vi bruke begrepet healing, som betyr helbredelse. Nyreligiøsiteten omfatter et stort antall terapeutiske metoder, psykiske så vel som fysiske. De fleste av disse ser på kropp og sjel som en helhet. Slike terapier kan ofte ha et direkte utgangspunkt i esoteriske eller okkulte vestlige

tradisjoner, men de kan like gjerne springe ut av østlig tradisjon eller blande elementer av ulike tradisjoner. Eksempler på disse teknikkene er akupunktur, kiropraktikk, homøopati, blomstermedisin, kinesiologi, ernæringsterapi, urtemedisin, krystallterapi og mange andre. I følge Louise Halvorsen så finnes det også innenfor correlliansk wicca en utbredt tradisjon for bruk av ulike healing- metoder, spesielt de som er knyttet til naturen eller magi. Healing ved bruk av velsignelser eller krystaller er eksempler hun selv bruker. I hekseskolens leksjon ti finner vi beskrevet hva correllianere mener med velsignelser. De bruker dette begrepet om overføring av energier (magi). Denne energioverføringen kan være motivert av ulike årsaker, men de fleste slike energioverføringer/ velsignelser kan også kalles helbredelse/ healing, og brukes gjerne for å hjelpe syke eller for å fjerne negative energier. Et annet uttrykk for det holistiske innen nyreligiøsitet er de muligheter som finnes i mennesket. Energier som eksisterer i universet kan man også finne i mennesket, det vil si også det guddommelige. Selvrealisering kan være veien å gå, for å finne det guddommelige i en selv. Mange nyreligiøse, særlig naturreligioner, har også et holistisk verdenssyn. De har troen på at alt i naturen har en sjel eller ånd, og at alt henger sammen i en helhet. Dette kommer jeg nærmere tilbake til i veien utad litt senere i dette kapittel. Det holistiske ved nyreligiøsitet kan sees på som uttrykk for både veien utad og veien innad.

De nyreligiøse retningene er som sagt mange og de er ulike, men de har ofte til felles at de forholder seg til det moderne på en noe annen måte enn de tradisjonelle religionene. Likevel finner vi ofte aspekter fra de tradisjonelle religioner i nyreligiøse retninger, særlig fra østens religioner, men også fra kristendom, jødedom, og islam. Mange av de nyreligiøse retningene forsøker på ulike vis å forene ideer og aspekter fra de øvrige religioner med egen religion. Et av disse forsøk handler om det guddommelige, med ideen om at en guddommelig kraft eller energi er til stede i verden, men utenfor menneskenes sansevne. Mange nyreligiøse retninger, som de paganistiske, har forestillinger om guder, og om det guddommelige, som del av deres holistiske verdensoppfatning. Noen nyreligiøse tilhengere vil også svare at de ikke tror på Gud, men at de tror på en åndelig tilstedeværelse, som for eksempel innenfor antroposofien.⁴ Noen nyreligiøse retninger har liten fokus på det guddommelige, og har få eller ingen forestillinger om guder. De nyreligiøse retninger som har en forestilling om noe

⁴ Antroposofi er en filosofisk bevegelse grunnlagt av østerrikeren Rudolf Steiner. Mye ved antroposofien fremstår ikke egentlig som en religion, men startet som en bevegelse for religiøs fornyelse.

guddommelig, vil ofte ikke forholde seg til noen absolutt guddommelig autoritet, i motsetning til de tradisjonelle religionene. Det mangler ikke på beskrivelser av det guddommelige eller på guder innenfor correlliansk wicca. Nye guder presenteres i hver eneste leksjon av hekseskolen. Årshjulet presenteres med høytider, og hver eneste en av dem er knyttet til guder. Alle disse gudene er representanter for sider ved det Guddommelige; Gudinnen og Gud. Et eksempel finner i høytiden Yule, som er en feiring av den gamle guden, vinterens herre. Den gamle guden representeres av gamle historiske guder som Cernunnos, Santa Claus, Odin og Harlequin. Et annet eksempel finner vi i høytiden Imbolc som er hellig for jomfrugudinnen, daggryets og ildens gudinne. Denne gudinne representeres av gamle historiske gudinner som Brighid, Bride, Eos, Aradia og Vesta.

Paganisme er en paraplybetegnelse for både organiserte og uorganiserte miljø og grupper, som har felles interesser knyttet til natur, og i følge deres egen tro, de før-kristne religioner. Disse miljøene skiller seg på en del måter fra det som mange anser for å være «typisk» nyreligiøst, nemlig new age- miljøene som har røtter fra slutten av seksti- tallet, med de ideer og praksiser som for alvor begynte å gjøre seg gjeldende fra da. Men noen overlappende ideer finnes det likevel mellom new age og paganisme, som for eksempel fokuset på selvsakralisering. Den noe selvsentret delen av paganismen synes å fungere godt sammen med de andre sider, veien ut i naturen og utover mot samfunnet og veien bakover i historien.

Det synes ikke vanskelig å finne paganistiske ideer og ingredienser rikt representert på det store nyreligiøse «marked». Paganisme inneholder helt klart flere av de karakteristikkene som både Krogseth, Wallis, Gilhus og Mikaelsson med flere, legger til som grunnleggende nyreligiøse karakteristikkene. Paganister, som for eksempel innenfor correlliansk wicca, har behov for å dra historien sin tilbake til førkristne tradisjoner, som slik harmoniserer med behovet for en tradisjon bundet til historien. Deres trosgrunnlag er helt klart holistisk, med deres fokus på naturen, og er slik helt i tråd med både Helaas og Krogseths typologier. Det individualistiske ståsted, med mennesket i sentrum og som guddommelig, er i tråd med den selvsakraliseringen som også trekkes frem av Krogseth og Helaas.

Med utgangspunkt i Gilhus og Mikaelssons organisatoriske inndeling av de nyreligiøse retninger, vil de fleste paganister havne under de typene som de kaller «New Age» og «Uorganisert religiøsitet». Hvis de nyreligiøse retninger i hovedsak kan sies og enten være i

protest mot samfunnets utviklingstendenser og avkrefter vår verden (som i Wallis' «world-rejecting») på noe vis, eller et resultat av tendenser i samfunnet og bidrar til å bekrefte vår verden (som i Wallis' «world- accomodating»), så er paganismens holdninger i utstrakt grad i tråd med samfunnets rådende holdninger, fra naturvern, til bryllup, og til de ulike former for selvsakralisering. Jeg har ikke lest eller hørt et eneste nedsettende ord om andre religioner i mitt arbeide med empirien til denne oppgave. Allerede i leksjon en i hekseskolen presiseres det at correllianere bør være positive til alle andre religioner:

“We believe that all...religions should acknowledge one another as kindred and stand together as equals. Our similarities...far outweigh our differences” (Correllian.com).

Correllianere kaller seg selv paganister, og mitt inntrykk er at correllianere er svært vennlig stilt overfor andre paganister:

“The Correllian Tradition is dedicated to fostering communication and co-operation between Pagan peoples everywhere, and to improving and securing the status and legal rights of Pagans as an ethnic group” (Correllian.com og Prendergast).

I dette avsnitt har jeg sett generelt på nyreligiøsitet og paganisme, og har plassert correlliansk wicca som en del av begge disse kategorier, ved å bruke noen eksempler fra tradisjonen. I det følgende avsnitt vil det komme flere eksempler som plasserer correlliansk wicca inn i en nyreligiøs kontekst, men da med utgangspunkt i en hovedteori.

4.2. De tre veier

Jeg har ved to anledninger tidligere i oppgaven kort skjematiskert Otto Krogseths teori om nyreligiøsitet. Han har en kulturanalytisk tilnærming til nyreligiøsitet. Som Durkheim, ser også Krogseth på religioners funksjoner. Ifølge Krogseth dekker nemlig nyreligiøsiteten grunnleggende behov i det moderne mennesket, som oppstod som et resultat av sekularisering, og således en endring av den ytre sakralitet. Det sakrale, det hellige er i større grad blitt privatisert. Analysen hans er både av samfunnet, dets utvikling og av nyreligiøsiteten, og dens utvikling siden 60- tallet. Han konkluderer, som nevnt, med at nyreligiøsiteten kan deles i tre: veien innad (selvsakralisering), veien utad (økoreligiøsitet) og veien tilbake (opptatt av tradisjoner). Det kan være et forsøk fra det moderne menneske på lage seg eller reparere en skadet eller manglende identitet. Slik blir det religiøse mennesket i nyreligiøsiteten opptatt av sitt «selv». Ifølge Krogseth gjelder dette fokuset på «selvet» ikke bare de nyreligiøse, men alle religiøse. Alle religioner synes å ha en slik funksjon overfor menneskets «selv». Mennesket befinner ifølge Krogseth seg nemlig i en mangeltilstand, med et tidløst behov for en religion å kompensere med. Nyreligiøsiteten er bare siste ledd i rekken av de mange måter mennesker har prøvd å oppnå «en alternativ tilstand av helhet og helbredelse, forløsning og frigjøring, sannhet og sunnhet» (Krogseth 2011: 211). Mange nyreligiøse anser det religiøse og det guddommelige for å være en selvfølgelig del av mennesket, og at det er derfor de er religiøse. Krogseth fremstiller det mer som at mangelen på disse følelser, er det som fører til skapelsen av religiøse impulser, og dermed skapelsen av «nye» religioner.

Veien bakover

Med «veien bakover» viser Krogseth til forestillinger som innebærer fortidssakralisering. Krogseth drar frem at behovet for å finne en historisk kilde eller et knutepunkt i fortiden er sentralt for mange nyreligiøse. Eksempler han peker på er oppblomstringen av religiøse myter og riter som, ikke minst i forbindelse med jubileer og minnesmarkeringer, sakraliserer tradisjon, opprinnelse og røtter. Pilgrimsrenessansen er også et eksempel. De fleste nyreligiøse retninger står riktig nok i en eller annen historisk sammenheng, til tross for begrepet nyreligiøs. Men på samme tid så er det en tendens blant mange å ville påberope seg en historisk sammenheng og høy alder det nødvendigvis ikke er grunnlag for i kilder, så et visst kritisk blikk på akkurat dette aspektet kan i noen tilfeller være nødvendig.

«Veien tilbake kommer kanskje tydeligst til uttrykk i oppblomstringen av religiøse myter og riter som – ikke minst i forbindelse med jubileer og minnesmarkeringer – sakraliserer tradisjon, røtter og opprinnelse» (Krogseth 2011: 225).

Fortid og historie har blitt sentrale identitetsmarkører i vårt moderne samfunn. Som Krogseth poengterer i sitatet over, så har riter, myter og fortellinger som helliggjør tradisjoner og opprinnelser blomstret opp, for eksempel ved jubileer og dyrkelse av hellige steder. Nåtidens paganister og andre nyreligiøse er, som Krogseth hevder, opptatt av å gjenopprette kontakten med fortida, og correllianere er ikke noe unntak. Som mange andre religioner, så starter også de sin historie med en skapelsesberetning. I «Vangelo delle streghe» finner vi den skapelsesberetningen som er mest utbredt innenfor wicca. Dette er en av de helligste bøker som er å finne innenfor de fleste wicca- retninger. Det er en samling myter som de hevder er tatt vare på og delt muntlig fra langt tilbake i tid, helt fra «The Aradian witches of Italy». Folklorist Charles Godfrey Leland skrev ned Vangelo, og publiserte historien i 1899. I oversatt versjon er den kjent som: «Aradia: Gospel of the Witches» (swide.com).⁵ Den viktigste myten vi finner i verket er skapelsesberetningen. Correllianere, og andre wicca-tilhengere, ser den helst som en opphøyet, men likevel allegorisk, beretning. Den forteller om skapelsen av den fysiske verden, og nedstigningen av det åndelige inn i alt materielt (witchcraftmag.us).

⁵ Det heter seg at Leland reiste rundt i Italia og samlet informasjon om hekser sent på 1800- tallet. Det hevdes at han sanket mesteparten av sin informasjon fra en ung florentinsk kvinne kjent som «Maddalena». Hun jobbet i de rikes del av Firenze på 1890-tallet som en spåkvinne. Hun skal ha påstått å komme fra en lang rekke av hekser og trollmenn, og hun skal ha blitt Lelands primære kilde for alle hans skrifter om hekseri, som til slutt førte til produksjonen «Vangelo»/ «The Aradia» (swide.com og witchcraftmag.us).

Correllianere drar ganske klare og overbevisende historiske linjer bak til starten av correlliansk wicca, med å fastslå et tidspunkt for starten (1879), med en grunnlegger de kjenner til: Caroline High Correll. Tiden før 1879 er mer vag. De tilstår også å ha en noe uklart historielinje bakover. Som tidligere nevnt, så er det en tendens blant mange nyreligiøse å ville påberope seg en historisk sammenheng det nødvendigvis ikke er store grunnlaget for. Correllianere hevder at deres grunnleggerfamilie stammer fra en miks av Cherokee- indianere og skotske tradisjonelle hekser, og påberoper seg sådan en historie med magi og kunnskap fra både gamle keltiske og fra gamle cherokee- tradisjoner. Dette er det vanskelig å finne spor av i andre kilder enn på deres egne nettsider og bøker. Det er i dag ikke så mye som minner om cherokee, eller gamle keltiske tradisjoner ved den correllianske tradisjon, som i dag fremstår som en retning innenfor wicca, selv om den ikke på alle områder er lik gardnerianske wicca- retninger. Dette forklares med at endringer som har funnet sted i løpet av årene, har vært riktige og nødvendige for å tilpasse seg det moderne samfunnet og veksten av tilhengere (correllian.com).

Til tross for moderniseringer, er fortiden, og ikke minst forfedre, viktige for correllianere. Den minnes og feires med ritualer som Lustration og Samhain/ Halloween. Endringer tilpasset økende mengde tilhengere er bekreftelse på at correllianere har et ønske om vekst i sin tradisjon. Legitimitet ved bruk av antatte førmoderne tradisjoner er en metode for å få en slik vekst. Hvis deltakere får en følelse av å være del av en gammel og betydningsfull tradisjon, så kan det være med på å forsterke opplevelser de har gjennom den correllianske tradisjonen. Dr. Marion Bowman hevder at en måte å legitimere nåtidige trosoppfatninger og handlinger på, er å rotfeste dem i fortiden. Ved å skape en felles oppfatning av fortiden skaper man samtidig et sosialt fellesskap, uansett hvor løst organisert dette fellesskapet måtte være. Samtidig plasserer man religionen sin i en esoterisk tradisjon som kan virke forlokkende på mange. Bowman forteller også om hvordan syn på keltere og urfolk har endret seg noe over tid og fått en høyere status. Bowman forteller at mange i vesten i dag ser på tradisjoner og arv fra keltere og forskjellige typer urfolk som rollemodeller for samtidens åndelighet (Bowman 2009: 86- 90). Correllianeres tanker om en fortid som stammer fra indianere og tradisjonelle hekser er således helt i tråd med «veien bakover». Slik kan også correlliansk wicca fremstå som en forlokkende tradisjon å søke til. Hvis man sammenligner nyreligiøsitet med et marked for forbrukere, som vi så i kapittel to at for eksempel Pål Repstad har gjort, så er det et godt

salgstriks å kunne trekke sine historiske røtter bakover til ikke bare en, men til to førkristne tradisjoner. Dette kan ha bidratt til den veksten som har funnet sted i correlliansk wicca.

Veien utad

Med veien utad menes den natursakralisering og økoreligiøsitet som vi finner i økende grad i dagens samfunn. Religioners forhold til samfunnet og kulturen omfattes også av veien utad. Forestillinger om natursakralisering står svært sentralt i veien utad. Med dette snakkes det blant annet om holisme, som er en utbredt forestilling i nyreligiøse bevegelser. Holisme betyr at alt ses på som et integrert hele. Alt henger sammen med alt – fra universet til jordkloden til mennesket til atomer. Fordi de er forbundet med hverandre, vil helhetens deler påvirke hverandre. Denne tankegangen gjør seg gjeldene både som ontologisk grunntanke og som grunnlag for nyåndelige former for healing, økologi og etikk.

«Veien utad bekreftes gjennom tendensene til natursakralisering og økoreligiøsitet i religionen, som i kulturen for øvrig» (Krogseth 2011: 225).

Som Krogseth i sitatet over peker på, så har ulike sider av naturvern fått en større plass i dagens vestlige kulturer. Tidligere var miljøbevegelser nesten å regne for motkulturell bevegelse, men har i dag blitt mer sentral, både i politiske, kulturelle og religiøse sammenhenger. Å være «grønn» er nesten å betrakte som et kvalitetsstempel. Et annet navn for paganistiske retninger, inkludert for correlliansk wicca, kunne vært «naturreligioner». Natur og holisme er sentrale elementer. Naturen, bevarelse av naturen og naturen som en del av det guddommelige i et holistisk syn på guddommelighet er typisk også for correllianere. Magi er svært sentralt, og magi forholder seg i stor grad til naturen og naturens ingredienser. Derfor blir naturen viktig å verne om. Naturen serverer correllianere med urter (alle typer planter), og disse brukes i magisk arbeid. De bruker blant annet oljer og røkelse for å stimulere hjernen, nerver og sanser, for å åpne seg til det magiske arbeid. Naturen sørger også for steiner og krystaller, som ofte er brukt som talismaner eller amuletter. I leksjon elleve og tolv av hekseskolen presenteres det ulike måter å bruke magi på, og der presenteres også hvordan man kan bruke steiner og planter i slikt arbeid. I leksjon elleve læres det blant annet

om hvordan man kan lage oljer og røkelse selv, og om hvordan man kan lade urter for å få økt effekt før bruk av magi. En lengre oversikt over hvilke planter som er gunstige å bruke, og til hvilket bruk følger også. I leksjon tolv presenteres det hvordan man kan lage og bruke steiner og krystaller som talismaner eller amuletter. Talismaner og amuletter kan brukes for å øke, forsterke eller for å tiltrekke seg energier som sympatiserer med den valgte stein. En oversikt over de ulike steiner og krystallers mest gunstige bruksområder skisseres også opp. Metaller kan også være magiske eller forsterkende på ulike vis. For eksempel representerer sølv Gudinnen og gull Gud.

Hvis vi ser på høytider og ritualer i den correllianske tradisjon, så er månen og solen helt avgjørende ingredienser. For eksempel ser vi i de to høytider som særlig løftes frem fra den årlige syklus, Bealteinne (1. mai) og Samhain (1. november), hvor de mener at på disse to store månesabbater er sløret mellom de ulike verdener på sitt tynneste. De tror at magi er mest effektivt og overnaturlige fenomener mest vanlig under disse høytidene. Andre høytider som viser viktigheten av naturen i årshjulet er feiringene av vintersolverv, vårjevndøgn, sommersolverv og høstjevndøgn. Vintersolverv feires rundt 20.-23. desember med høytiden Yule. Vårjevndøgn feires rundt 20.-23. mars med høytiden Ostara. Sommersolverv feires rundt 20.-23. juni med høytiden Litha. Høstjevndøgn feires rundt 20.-23. september med høytiden Mabon. For eksempel under Mabon, så markeres det som en påminnelse om at bladene visner om høsten, og om hvordan det må til for at nytt liv skal gro. Balanse i naturen fremheves som viktig.

«Correllians seek to understand the Universe and humanity's place in it»

(Pagangrove.com).

Blant mange paganister og andre nyreligiøse er det en vanlig oppfatning om at det moderne mennesket har beveget seg vekk fra naturen, og at vi må finne veien ut i naturen igjen. Veien ut, for correllianere, og andre paganister, finner vi i den polyteistiske og animistiske overbevisningen deres. Polyteisme er den dyrkelsen av flere guder, og det utvalget av guder som eksempelvis correllianere har. De velger guddommer fritt fra alle de førkristne panteoner,

som for eksempel de norrøne guder eller fra gamle greske mytologier. Disse gudene var tradisjonelt ansvarlige for ulike områder av livet, og er også i dag gjerne valgt ut fra disse kvalitetene, som et symbol. Ønsker en correllianer vekst i sin urtehage, så er det naturlig å forberede et magisk rituale i en fruktbarhetsguds navn, som for eksempel Frøya eller Frøy. Dette eksemplet viser også hvordan deres ritualer vektlegger livet på jorda vår. Jorda i seg selv regnes av mange paganister å være symbol på en gudinne, moder jord, for eksempel gudinnen Gaia. Correllianere har også rituelle feiringer i forbindelse med årstidsmarkeringer, som for eksempel høytiden Imbolc/ Beltane, som feirer vårens start. Den animistiske del av den correllianske tradisjonen er den tro de har på at alt har en kraft, sjel eller ånd, også alle deler av naturen. I følge Bowman så er ideer om at der finnes et forhold mellom alle livsformer, mellom mennesker og natur, mellom den virkelige verden og den åndelige verden, mellom fortid, nåtid og fremtid populære ideer på det nyreligiøse «marked». Hun mener at slike ideer fører til at mennesker tenker mer globalt og universalt (Bowman 2009: 91). Slik kan holistiske tanker være en vei utad. Noen eksempler fra den correllianske tradisjon på animisme er de nevnte hjelpemidler de bruker under arbeid med magi, som steiner eller krystaller fylt med ulike energier, og den sentrale plass de fire elementer; jord, ild, luft og vann har, og deres symbolske betydninger og iboende krefter. I leksjon to av hekseskolen finner vi deres kosmologi- lære, som helt tydelig er av animistisk og holistisk karakter. Holisme er ikke noe eget innenfor det nyreligiøse felt, men mer en måte å beskrive hvordan verdenssynet til mange nyreligiøse arter seg, nemlig at helheten er det sentrale og ikke enkeltdelene. Innen correlliansk lære, i leksjon to, fortelles det at det guddommelige er universelt og finnes i alt og alle, og er så stort at det er utenfor den menneskelige forståelse. På grunn av at det guddommelige er utenfor deres forståelse, bruker de gamle guddommer som symboler for Gud eller Gudinnen, eller for å oppnå kontakt med en bestemt del eller kvalitet ved det Guddommelige i universet. Gudene oppfattes sjelden som virkelige vesener, de ser dem mer som en del av bevisstheten av det hele. En annen del av helheten beskrives på litt samme måte, og den beskrivelsen presenteres i hekseskolens leksjon fem, gjennom de fire elementer. De fire elementer antas det å være spor av i alt og alle, da de er ment å være byggesteiner for alt skapende. Noen tar dette bokstavelig, men den mest vanlige forestillingen, er at navnene på de fire elementer ikke refererer direkte til den fysiske substans av elementene, men i større grad til kvalitetene som er representert av dem, de kvaliteter som er å finne i alle. I leksjon fem av hekseskolen finnes det en oversikt over disse kvalitetene. For eksempel representerer elementet luft tanker, ideer og begreper. Luft står også for begynnelser

og nye ting. Det overordnede og helheten står sentralt, til tross for en utbredt tendens til selvsakralisering.

Veien utad mot kulturen og samfunnet er også sentral. Som tidligere nevnt, så har correlliansk tradisjon endret seg gjennom årene, blant annet for å tilpasse seg samfunnet for øvrig. Med dette innrømmer correllianere et ønske om å tilpasse seg samfunnet for øvrig, og er således ikke fremmed for en vei utad på flere plan enn det økologiske. Med deres nettsider som correllian.com, witchschool.com og magicktv.com, og de omfattende lærebøker som finnes lett tilgjengelige på store nettbokhandler (jeg kjøpte mine fra www.bookdepository.com), så er kunnskapen svært lett tilgjengelig for alle nysgjerrige. Fra å være en liten «familiekult» til i dag å telle over to hundre og femti tusen «interesserte» (per 14.05.2015 så hevder witchschool.com å ha hatt 258.698 registrerte deltakere så langt) så kan det synes som at de har åpnet en dør utover mot samfunnet med denne lett tilgjengelige kunnskapen.

Søker man på internett, så finner man mye om wicca, men jeg har, i mine begrensede søk, ikke klart å finne andre paganistiske retninger som har en tilsvarende, samlet som tradisjon, vei utover i samfunnet, som den globale veien ut correlliansk wicca har med hekseskolen og lærebøkene.

Veien innad

Med veien innad peker Krogseth på den selvsakraliseringen, som også Helaas taler om; den økte interessen for spiritualitet og selvutvikling, indre fordypning og åndelig ressursmobilisering. Veien innad er også uttrykk for samtidens økte individualisme og subjektivismen.

«Veien innad handler om individuell selvsakralisering, den økte interessen for spiritualitet og selvutvikling, for indre fordypning og åndelig ressursmobilisering» (Krogseth 2011: 225).

Krogseths sitat viser til en utbredt moderne trend. Selvutvikling og spiritualitet blomstrer i de vestlige kulturer. Fokuset på rett trening og riktig mat og å unne seg tid til seg selv er typisk for de moderne, vestlige kulturer. Dette gjenspeiles også innen religiøs orientering. En utbredt forestilling er at enhver både kan og må finne sin egen sannhet og sin egen vei til personlig erkjennelse. Det finnes ingen universalløsning som passer for alle. Enkeltmennesket tilskrives også stor makt til å styre sin egen åndelige utvikling. Bowman peker på at «*the individual spiritual quest*» (og «*the customized, or, mix- and- match*») er mye pekt på som særtrekk ved nyreligiøsiteten. Hun mener dette ofte fremstilles som noe nytt ved det å være religiøs. Bowman stiller spørsmål ved det. Hun mener at bruk av intuisjon, personlige erfaringer og ideen om «hva som virker for deg», ikke er noe nytt. Hun mener dette er kvaliteter som alltid har vært å finne i det religiøse menneske. Hun drar frem mange eksempler, som det å kombinere troen på feer med å være presbyterianer, anglikanere som tror på reinkarnasjon eller å slå hodet av en statue for å sikre godt vær på sin katolske bryllupsdag. Hun forteller at forskjellen i dag er at det er mer «åpent» og akseptert med en slik type religiøsitet, enn før (Bowman 2009: 87).

Samfunnet har unektelig gått gjennom en viss sekularisering, selv om diskusjoner om hvor stor rolle sekulariseringen har hatt på samfunnet og individer ennå pågår. Mange poengterer at sekularisering likevel ikke har ført til at den vestlige kulturen er mindre religiøs – den er annerledes religiøs, som blant annet innebærer at religiøsiteten i større grad er blitt privatisert. Veien innad handler om et svært sentralt trekk ved denne privatisering av religion: individet. Religiøs søken har tradisjonelt handlet om å søke sammen med andre. Den polske sosiologen Zygmunt Baumann har beskrevet savnet etter felleskap, som et kjennetegn ved vår egen tid. Likevel stilles viktigheten av selvinnsikt fremst i store deler av vår tids religiøsitet. Selvinnsikt har blitt et karakteristisk trekk ved religioner og andre livssyn i dag.

Betoning av selvet, vår egen indre bevissthet, er svært sentralt også i correlliansk wicca. Et eksempel finne vi allerede i leksjon en av hekseskolen, hvor den første guden de har valgt å representere er guden Genius/ Juno, som beskrives som det guddommelige i deg selv, ditt høyere selv. Troen er at Gudinnen og Guden flommer gjennom alt og alle, derfor også gjennom hvert enkelt menneske. Et annet eksempel er feiringen av høytiden Ostara, hvor det å filosofere over eget liv står sentralt. I leksjon fem i hekseskolen lærer de om tider når det er mest gunstig å jobbe utover i verden og når det er mest gunstig å jobbe med vårt eget indre. I andre leksjon læres det om den correllianske kosmologi. Læren har, som sagt, en dobbel tilnærming, til det guddommelige, på et personlig nivå, og på et universelt nivå. På begge nivå er det animistiske syn rådende. Med det menes det at de tror at det finnes en individuell sjel i alle ting og skapninger, og noe av det guddommelige er å finne i alt og alle. Naturen er i seg selv guddommelig, og således er mennesket det også. Det viktigste er med andre ord ikke hvilke guder correllianere dyrker, eller hva historier om disse gudene forteller om. Det viktigste er en selv, og hva en selv gjør. De definerer selv på hvilken måte de omgås det guddommelige, både i seg selv og utenfor. De oppfordres til å velge sin egen personlige guddom, eller aller helst skal de la guddommen velge dem. Correllianere velges gjerne av en av de guddommer som presenteres gjennom hekseskolen. De presenterer mange, noen nye i hver leksjon. Disse guddommene kan også byttes ut «etter behov». Ved for eksempel endret livssituasjon, så kan en annen gud virke mer tiltrekkende på et menneske. Det er særlig gjennom ritualer correllianere omgås de guddommelige krefter, sine egne eller det Guddommelige. Når man skal gjøre et rituale, er den første og viktigste handlingen å lage den hellige sirkel, beskrevet hvordan og hvorfor i hekseskolens leksjon sju, som er et hellig og annerledes rom eller sted. Det kan gjøres hvor som helst, og ansees for å være et sted som er rensert og beskyttet og derfor regnet som et egnet sted for møte med guddommelige krefter. Ritualer for correllianere kan gjøres så enkelt eller omstendelig som man vil. Intensjonen synes å være det viktigste. Slik styrer de selv tilstedeværelsen av det Guddommelige eller åndelige. En annen måte de kommuniserer med det guddommelige er beskrevet i hekseskolens leksjon ni, og er gjennom «omens», symboler og ulike varsel. Alle disse tolkes subjektivt. Eksemplene over er med på å vise hvordan correllianere står fritt til å danne sin helt individuelle versjon av religionen. Alle correllianere lever ut sitt åndelige og religiøse liv på ulike vis, men basert på samme utgangspunkt; den correllianske lære. Det åndelige og hva en tror er individuelt i den correllianske lære, men som det presiseres i leksjon fire av

hekseskolen, så er selv et fysisk uttrykk som et alter personlig, og det må således bygges og dekorerer slik at ens eget alter får en dypere mening for den som bruker det. Derfor legges det vekt på å designe det selv, på en måte som vekker det indre i en selv og gir energi til det magiske arbeid. Selv om en står fritt i skapelsen av ens eget alter finnes det også noen veiledende og klare «kjøreregler» gjennom geomancy, som presenteres som sannheter for correllianere. Dette fører til at visse likheter mellom ulike alter sannsynligvis likevel vil finne sted. Hva angår påkledning ser jeg samme tendensene. Som jeg skrev om i hekseskolens leksjon åtte, så går de fleste correllianere kledd i helt normale klær, også ved deltakelse i ritualer. Men der finnes også tradisjoner hvor for eksempel alle innenfor et tempel eller en heksesirkel velger selv om de vil ha en maken kappe som representerer de som en enhetlig gruppe, eller om alle ønsker en helt personlig og individuell kappe som representerer det individ som bærer det. Bærere av like kapper, velger oftest å likevel dekorere sine med personlig dekor. Selv i situasjoner hvor de kler seg som en enhetlig gruppe, er individet fremhevet. Individualismen som en sentral del av det å være nyreligiøs er helt klart også en del av den correllianske verdensoppfattelse.

Individualismen som finnes innenfor nyreligiøsiteten preger også ofte hvordan man ser på åndelige eksperter. I stedet for et presteskap som forvalter sannheter og ritualer på vegne av andre, forstås og omtales de ”profesjonelle” som ”veiledere” eller ”hjelpere”. Akkurat her finnes det en dualitet i den correllianske tradisjon. Den og noen andre paganistiske retninger, skiller seg noe fra det typiske nyreligiøse. Innen correlliansk wicca finner vi et organisert presteskap, med en hierarkisk inndeling. Det finnes prester/ prestinner og yppersteprester/ prestinner. I tillegg til dette finner vi de ulike indre rådgivende, delegerende og bestemmende titler og organer som «Inner court», «Outer court», «Witan council», «Elder», «Chief Elder», «Tradition Heads» og «Chancellor» og «Temple heads». På samme tid er alle correllianere ikke bare frie til å være sin egen åndelige veileder. De oppfordres også til å finne sin egen åndelige vei.

«... remember: you are God experiencing herself»

(Lewis- Highcorrell a. 2013: 239).

I dette kapittel har jeg sett på hvordan de ulike samfunnsmessige faktorene som sekularisering, resakralisering, individualisering, naturvern/ holisme og globalisering til sammen kan være en del av forklaringen på hvorfor nyreligiøse retninger, og i dette tilfellet correlliansk wicca, har blitt populære, og hatt en vekst, særlig i vestlige land. Institusjonalisert religion har ikke lenger monopol som meningsleverandør og autoriteten har i stadig større grad blitt overført til enkeltindividet. Dermed står enkeltindividet i en situasjon hvor de selv må skape sine egne retningslinjer for hva de tror på. Samtidig hevdes det av teoretikere som Otto Krogseth at det er mye som tyder på at en del mennesker søker autoritetskilder utenfor seg selv for lettere å kunne beherske alle valgene og mulighetene de står overfor. I en slik situasjon står de nyreligiøse religioner frem som gode alternativ. De kan være veiledende autoriteter når man ønsker det, men samtidig er de ingen absolutt autoritet, så hvert enkelt individ står likevel fritt til å praktisere religionen som man selv ønsker. Correlliansk wicca har i dette kapittel stått frem som en religion som kvalifiserer til å dekke både autoritetsbehovet og de kvaliteter som Krogseth peker på gjennom sin typologi.

5. Avslutning

5.1. Avslutning

Den valgte problemstilling for denne oppgave var:

Hvordan er den correllianske wicca en representant for nyreligiøsiteten?

Jeg hadde også fire delspørsmål: 1) Hvorfor og hvordan har den correllianske wicca, på lik linje med mange andre nyreligiøse retninger, hatt en vekst av tilhengere? 2) Hva karakteriserer den correllianske wicca? 3) Hva lærer correllianske hekser gjennom hekseskolen? 4) Hvilke høytider har de, og hvilke ritualer har de i forbindelse med disse høytidene? I kapittel tre om correlliansk wicca finner vi svar på delspørsmål 3, 4, og 5. Svar på disse tre spørsmål danner grunnlaget for empirien i oppgaven, og sånn danner de også bakgrunnen for å kunne svare på problemstillingen og delspørsmål 1.

For å kunne svare på den hovedproblemstillingen var det nødvendig å plassere nyreligiøsiteten som et fenomen tilhørende senmoderniteten, vår egen samtid. Slik kunne jeg videre se nærmere på noen ulike samfunnsmessige faktorer som kan ha hatt en påvirkning på fremveksten av religioner som correlliansk wicca. Denne studien har derfor undersøkt hvordan correlliansk wicca er et uttrykk for det tidstypiske og nyreligiøse i vestlige land. Jeg har sett på hvordan og hvorfor correlliansk wicca kan stå som et eksempel på en nyreligiøs tradisjon i vekst. Formålet med studien har vært å se på hvordan og hvorfor så mange nyreligiøse religioner har en oppblomstring eller vekst. Hva gjør de attraktive? Det kan synes som at nyreligiøse religioner, eksemplifisert av correlliansk wicca, representerer et til dels nytt, spennende og attraktivt alternativ som passer for mange religiøse søkere i dag. Denne religiøse søken er i følge Krogseth en tidstypisk trend for det moderne menneske. Han har skissert opp hva det moderne mennesket søker og hvordan nye religioner skapes for å dekke disse behov gjennom de tre typer: veien innad (selsakralisering), veien utad (natursakralisering) og veien bakover (fortidssakralisering). Disse nye religioner blir for mange det åndelige svaret de søker. Vi ser i kapittel fire tydelig hvordan correlliansk wicca i stor grad dekker de behovene Krogseth skisserer gjennom de tre veier. Slik ser vi hvordan og

hvorfor correlliansk wicca kan stå som et godt alternativ for mange religiøse søkere. Slik kan vi da også se hvorfor og hvordan veksten i denne wicca- retningen har funnet sted.

I denne oppgave valgte jeg å bruke nettopp Krogseths tre veier som en hovedteori for å sette den correllianske wicca inn i en kulturell og tidstypisk sammenheng. Å putte empirien inn en slik sammenheng gjør innholdet mer oversiktlig. Likevel er nyreligiøsitet et veldig vanskelig felt å gi endelige avgrensinger og definisjoner av, da både disse typer religiøsitet, og forskningsfelt, er relativt nye, og ulike forskere tenderer mot å gi ulike forklaringer både til nyreligiøsitetens opphav, innhold og utbredelse. Hva nyreligiøsitet er, og ulike teorier på avgrensninger og definisjoner av nyreligiøsitet, presenteres i kapittel to, for å vise noe av bredden i forskning og teorier rundt temaet nyreligiøsitet. Dette kapittel innledes også med kort å fortelle om sekularisering og resakralisering, for å få med en kontrast og et bakteppe til tema nyreligiøsitet og religioner i vekst. Til tross for problemer med avgrensninger og definisjoner av det nyreligiøse felt, så gir til sammen kapittel tre og fire likevel et bilde av correlliansk wicca som et fint eksempel på hva nyreligiøsitet kan være. Correlliansk wicca med sine veier utad og veier bakover og veier innad kan være en slags forklarende oppskrift og et eksempel på hvordan og hvorfor, ikke bare denne, men også andre paganistiske retninger, og andre nyreligiøse tradisjoner, har vokst og stadig er i vekst.

Et annet formål og ønske med denne oppgaven har vært opplysning. Jeg har en interesse for det nyreligiøse felt, og det har tatt tid å orientere seg i dette voldsomme feltet. Det er et stort spekter av tradisjoner. Mange har jeg tidligere ikke hørt om en gang. Correlliansk wicca var en av dem. Når jeg hørte om den, følte jeg at å spre informasjon om at slike retninger eksisterer er en nødvendighet. Den vestlige verden har vært preget av kristendom og kristen kultur i lang tid. Jeg synes det er viktig å høre andre religiøse stemmer i vårt pluralistiske samfunn, spesielt de som skiller seg fra den kulturhistorien som vi kjenner godt. Kan vi regne med nyreligiøse religioner som for eksempel correlliansk wicca i fremtiden? Sannsynligvis, men siden den korte historien til correlliansk wicca allerede har vist stor endrings og tilpasningsvilje, så er det åpent hvordan den vil utvikle seg i fremtiden. Jeg kan likevel bare håpe at dette er et bidrag til å bli bedre kjent med en side av de nye paganistiske trosretninger, for de synes å øke og vil mye mulig bli en type religion å regne med i fremtiden, uansett

hvordan tradisjonen i fremtiden vil endre seg og tilpasse seg samfunnet, eller hva ens eget religiøse ståsted er. Det er viktig å forstå hvordan mennesker rundt oss lever og oppfatter verden, særlig de som oppfatter verden på en annen måte enn oss, fordi at vi lever og driver frem samfunnet sammen.

«No matter what you think of religion, you cannot think it is irrelevant.

There is a pressing imperative nowadays to understand how some people are seeing the world differently from others, so we might understand why people behave as they do» (Bowman 2003: 1).

Det tidligere nevnte faktum at correllianere lever ut sin religion på individuelle og unike vis basert på correlliansk lære, er årsaken til at det har vært vanskelig å generalisere i denne oppgaven om correllianere. Det individuelle med nyreligiøsiteten er et så fremtredende trekk at det samme problemet hadde oppstått nesten uansett hvilken nyreligiøs retning jeg hadde valgt å analysere. Kanskje er det nettopp derfor at mye av informasjonen som er å finne om nyreligiøsitet er generalisert. Valget falt på correlliansk wicca nettopp fordi de, til tross for fokuset de har på individet, er å anse for å være samlet som tradisjon, sammenlignet med mange andre retninger innen nyreligiøsiteten. De er også utadvendte mot samfunnet, med sin skole, sine nettsider og bøker. Den utadvendte holdning til det øvrige samfunnet gjør det lettere å få et innblikk i hva correllianere lærer sine tilhengere, og således også hva som er grunnlaget som den individuelle religiøsiteten deres bygger på. I kapittel tre ser jeg nærmere på nettopp deres lære, basert på hekseskolens lærebøker. Gjennom hekseskolen ser jeg hva og hvordan correllianere læres opp i den correllianske tro og lære, både forestillinger og praksis. Her fremstilles blant annet gudsforestillinger, om magi, hvordan ritualer i praksis skal gjøres, og de ulike elementer, det animistiske og holistiske verdensbilde og årshjulets betydning. Årshjulet synes å ha en svært sentral rolle i correlliansk lære og den gjengir, minnes og feirer de viktigste correllianske trosforestillinger og guder/Gud i praksis, gjennom sine sabbater og esbats. Derfor har denne delen av correlliansk wicca fått viet god plass i kapittel tre.

Jeg vil helt til slutt, en gang til, påpeke at selv om den correllianske lære på mange måter er generalisert i denne oppgave, så er ikke disse generaliseringer gjort uten å ha en mening om at de alle sammen likevel er representativ for den correllianske wicca. De generaliseringer som har funnet sted er heller ikke gjort uten en sterk anerkjennelse av at det finnes like mange nyanser, nivåer og varianter av correlliansk wicca som det finnes tilhengere.

Litteraturliste

Alver, Bente Gullveig og Gilhus, Ingvild Sælid og Mikaelsson, Lisbeth og Selberg, Torunn (1999)

Myte, magi og mirakel i møte med det moderne. Oslo: Pax Forlag A/S

Alver, Bente Gullveig og Gilhus, Ingvild Sælid og Mikaelsson, Lisbeth og Selberg, Torunn (1999)

Myte, magi og mirakel i møte med det moderne. Oslo: Pax Forlag A/S

Bauman, Zygmunt (2006)

Flytende modernitet. Oslo: Vidarforlaget A/S

Bowman, Marion (Edited by Sutcliffe, Steven og Bowman, Marion) (2009).

Kap. 5 i Beyond New Age. Exploring Alternative Spirituality. Great Britain: Edinburgh University Press

Davies, Owen (2011)

Paganism A Very Short Introduction. New York: Oxford University Press

D'Este, Sorita og Rankine David (2008)

Wicca: Circle of fire. London: Avalonia

Flood, Gavin (1999)

Beyond Phenomenology Rethinking the Study of Religion. London: Casell

Furseth, Inger og Repstad, Pål (2006)

Innføring i religionssosiologi. Oslo: Universitetsforlaget

Gilhus, Ingvild Sælid (Red.: Kraft, Siv Ellen og Natvig, Richard J.) (2006)

Kap. 5 i: Metode i religionsvitenskapen. Oslo: Pax Forlag A/S

Gilhus, Ingvild Sælid og Mikaelsson, Lisbeth (2005)

Kulturens reformyting. Oslo: Universitetsforlaget

- Gilhus, Ingvild Sælid og Mikaelsson, Lisbeth (2007)
Verdens levende religioner. Norway: Pax forlag
- Harvey, Graham og Hardman, Charlotte (1996)
Paganism Today. Great Britain: Thorsons
- Hinnels, John R. (ed.) (2005)
The Routledge companion to The Study of Religion. London: Routledge
- Hjelde, Sigurd og Krogseth, Otto (2007)
Religion- et vestlig fenomen. Oslo: Gyldendal akademisk
- Hunt, Stephen J. (2003)
Alternative religions A sociological Introduction. Bristol: Ashgate Publishing Limited
- Krogseth, Otto (2011)
Nyreligiøsitet som kompenserende identitetsreparasjon. Et kulturanalytisk forsøk.
Trykket i Norsk Tidsskrift for misjonsvitenskap nr. 3- 4
- Kværne, Per og Vogt, Kari (2002)
Religionsleksikon. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag
- Lewis- Highcorrell, Rev. Donald (2013)
Witch School First Degree. U.S.A.: Llewellyn Publications
- Lewis- Highcorrell, Rev. Donald (2013):
Witch School Second Degree. U.S.A.: Llewellyn Publications
- Lewis- Highcorrell, Rev. Donald (2013):
Witch School Third Degree. U.S.A.: Llewellyn Publications

Stausberg, Michael (Red.: Kraft, Siv Ellen og Natvig, Richard J.) (2006)
Kap. 2 i: Metode i religionsvitenskapen. Oslo: Pax Forlag A/S

Elektroniske kilder

Arnesen, Hans Olav (2010)

Oppsummering av seminaret «Homo religiosus?» Hentet 28. mars 2015 fra
<http://religioner.no/oppsummering-av-seminaret-homo-religiosus/>

Correllian.

History. Hentet 6. og 15. oktober 2014 fra <http://www.correllian.com/history.htm>

Correllian.

The Correllian Lustration. Hentet 12. desember 2014 fra
<http://www.correllian.com/lustrationpage.htm>

Correllian.

Symbols and robes. Hentet 6. oktober 2014 fra
<http://www.correllian.com/symbolsandrobes.htm>

Correllian.

The Correllian creed. Hentet 26. mars 2014 fra
<http://www.correllian.com/correlliancreed.htm>

Correllian.

Temples in the Correllian Tradition. Hentet 15. mars 2015 fra
<http://www.correllian.com/templelist.htm>

Correllian.

Formal shrines. Hentet 27. mars 2015 fra <http://www.correllian.com/formalshrines.htm>

Pagan grove. (2015)

Correllian study group. Hentet 21.03.15, fra <http://www.pagangrove.com/correllian-study-group/>

Mc Cafferty, Hugo (31. Oktober 2014)

Witches in Italy: A history. Hentet 16.05.15, fra <http://www.swide.com/art-culture/history-of-witches-and-witchcraft-in-italy-part-one/2014/10/31>

Winje, Geir (2014)

Holisme- innen nyreligiøsitet. Hentet 19.04.2015, fra https://snl.no/holisme_-_innen_nyreligi%C3%B8sitet

Witchschool. (2014)

Witchschool. Hentet 30.07.14, fra www.witchschool.com

Witchcraftmag.us (2012)

Vangelo delle streghe. Hentet 19.04.2015, fra <http://www.witchcraftmag.us/correllian-wicca/vangelo-delle-streghe.html>

Witchcraft.

Famous Witches - Sybil Leek (1922 - 1982). Hentet 18.05.15, fra http://www.witchcraftandwitches.com/witches_leek.html

